

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вр.№	48-254-01-4
Дата	19.10.2022

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ОСМО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

09⁴⁵
мф

ДО

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА

48-то НАРОДНО СЪБРАНИЕ

УВАЖАЕМИ/А Г-Н/Г-ЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 70, ал. 1, т. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание, внасяме проект на Закон за изменение и допълнение на Търговския закон, ведно с мотиви и предварителна оценка на въздействието към него.

Молим законопроекта да бъде представен за разглеждане и обсъждане по установения ред.

19.10.2022 г.

гр. София

ВНОСИТЕЛИ:

Мартин Георгиев Нурзов
Емилея Ангелова
Венедикт

Кристина Иванова Иванова
Димитър Георгиев Петров
Атанас В. Савов

Илиана Симеонова Панафидова
Александър Димитър Симеонов

Душанна - Москва 1933

Азиза Салиева Рустова
Мария Дмитриевна Дмитриева

Степан Александров Михалев
Внуков Павел

Виктор Иванович Иванов
Николай Дмитриев Тарасов

Иван Федоров Федоров

Мелитона Николаевна Муромова

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ОСМО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПРОЕКТ!

ЗАКОН
за изменение и допълнение на Търговския закон

(обн., ДВ, бр. 48 от 1991 г.; изм., бр. 25 от 1992 г., бр. 61 и 103 от 1993 г., бр. 63 от 1994 г., бр. 63 от 1995 г., бр. 42, 59, 83, 86 и 104 от 1996 г., бр. 58, 100 и 124 от 1997 г., бр. 21, 39, 52 и 70 от 1998 г., бр. 33, 42, 64, 81, 90, 103 и 114 от 1999 г., бр. 84 от 2000 г., бр. 28, 61 и 96 от 2002 г., бр. 19, 31 и 58 от 2003 г., бр. 31, 39, 42, 43, 66, 103 и 105 от 2005 г., бр. 38, 59, 80 и 105 от 2006 г., бр. 59, 92 и 104 от 2007 г., бр. 50, 67, 70, 100 и 108 от 2008 г., бр. 12, 23, 32, 47 и 82 от 2009 г., бр. 41 и 101 от 2010 г., бр. 14, 18 и 34 от 2011 г., бр. 53 и 60 от 2012 г., бр. 15 и 20 от 2013 г., бр. 27 от 2014 г., бр. 22 и 95 от 2015 г., бр. 13 и 105 от 2016 г., бр. 62 и 102 от 2017 г., бр. 15, 27 и 88 от 2018 г., бр. 28, 33 и 83 от 2019 г., бр. 64 и 104 от 2020 г. и бр. 25 от 2022 г.)

§ 1. Чл. 17, ал. 3 се изменя така:

„(3) Към заявлението по ал. 2 се прилага и нотариално заверено или подписано с квалифициран електронен подпис съгласие от лицето, което управлява клона. Образец на подписа на лице, което управлява клона, български гражданин се получава автоматично от търговския регистър чрез информационните фондове, свързани с българските документи за самоличност по смисъла на Закона за българските документи за самоличност, а за чужди граждани – с нотариална заверка на подписа или чрез електронен образ на подписа, подписан с квалифициран електронен подпис – при подаване по електронен път.“

§ 2. В чл. 21 се създава ал. 4:

„(4) Посочените в ал. 3 ограничения отпадат с изтичането на 5-годишен срок от обявяването на лицето в несъстоятелност, съответно – от прекратяването на дружеството поради несъстоятелност. Отпадането на ограниченията се декларира изрично, с посочване на конкретните обстоятелства.“

§ 3. В чл. 57 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1.

2. Създава се ал. 2:

„(2) Посочените в ал. 1, т. 4 ограничения отпадат с изтичането на 5-годишен срок от прекратяването на дружеството поради несъстоятелност. Отпадането на ограниченията се декларира изрично, с посочване на конкретните обстоятелства.“

§ 4. В чл. 64, ал. 1 се създава точка б:

“б. дружество с променлив капитал”.

§ 5. В чл. 141 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 3 се изменя така:

„(3) В търговския регистър се вписва името на управителя, който представя нотариално заверено или подписано с квалифициран електронен подпис съгласие. Образец на подписа на управител български гражданин се получава автоматично от търговския регистър чрез информационните фондове, свързани с българските документи за самоличност по смисъла на Закона за българските документи за самоличност, а за чужди граждани – с нотариална заверка на подписа или чрез електронен образ на подписа, подписан с квалифициран електронен подпис – при подаване по електронен път.“

2. Алинея 8 се изменя така:

„(8) Не може да бъде управител лице, обявено в несъстоятелност, или лице, което е било управител, член на управителен или контролен орган на дружество, прекратено поради несъстоятелност през последните две години, предхождащи датата на решението за обявяване на несъстоятелността, ако са останали неудовлетворени кредитори. Тези ограничения отпадат с изтичането на 5-годишен срок от прекратяването на дружеството поради несъстоятелност. Отпадането на ограниченията се декларира изрично, с посочване на конкретните обстоятелства.“

3. Създава се ал. 9:

„(9) Не може да бъде управител и лице, което е било управител, член на управителен или контролен орган на дружество, за което е било установено с влязло в сила наказателно постановление неизпълнение на задължения по създаване и съхраняване на определените му нива от запаси по Закона за запасите от нефт и нефтопродукти.“

§ 6. В чл. 234 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 3:

„(3) Ограниченията по ал. 2, т. 1 отпадат с изтичането на 5-годишен срок от прекратяването на дружеството поради несъстоятелност. Отпадането на ограниченията се декларира изрично, с посочване на конкретните обстоятелства.“

2. Досегашната ал. 3 става ал. 4 и се изменя така:

„(4) Членовете на съветите се вписват в търговския регистър, където представят нотариално заверено или подписано с квалифициран електронен подпис съгласие и декларация, че не са налице пречки по ал. 2.“

§ 7. Чл. 235, ал. 3 се изменя така:

„(3) Имената на лицата, овластени да представляват дружеството, се вписват в търговския регистър. При вписването те представят образци от подписите, като образец на подписа на лице, овластено да представлява дружеството, български гражданин се получава автоматично от търговския регистър чрез информационните фондове, свързани с българските документи за самоличност по смисъла на Закона за българските документи за самоличност, а за чужди граждани – с нотариална заверка на подписа или чрез електронен образ на подписа, подписан с квалифициран електронен подпис – при подаване по електронен път.“

§ 8. Създава се глава петнадесета „а“ с чл. 260а-260я:

„Дружество с променлив капитал

Раздел I

Общи разпоредби

Определение

Чл. 260а. (1) Дружеството с променлив капитал се учредява от едно или повече физически или юридически лица и отговаря към кредиторите с имуществото си.

(2) Дружество с променлив капитал може да е само микро или малко предприятие по смисъла на Закона за малките и средни предприятия.

Фирма

Чл. 260б. Фирмата на дружеството трябва да съдържа означението „дружество с променлив капитал” или съкращението “ДПК”.

Дружествен договор

Чл. 260в. (1) Дружественият договор се сключва в писмена форма и трябва да съдържа:

1. фирмата, седалището и адреса на управление на дружеството;
2. предмета на дейност;
3. срока, ако има такъв;
4. вида и размера на дяловете, номиналната им стойност, правата за отделните класове дялове, особените условия за тяхното прехвърляне, ако има такива;
5. вида и стойността на непаричните вноски, ако има такива;
6. управлението и начина на представителство;
7. привилегиите, които определени съдружници запазват за себе си, ако са уговорени;
8. начина на разпределение на печалбата;
9. други условия във връзка с учредяването, съществуването, управлението и прекратяването на дружеството.

(2) Когато дружеството се създава от едно лице, се съставя учредителен акт.

Вписване

Чл. 260г. (1) За вписване на дружеството в търговския регистър е необходимо:

1. да се представи дружественият договор, който се обявява;
2. да е избран управител или управителен съвет на дружеството.

(2) В търговския регистър се вписват данните по чл. 260в, ал. 1, т. 1 – 3, т. 7 и имената на членовете на управителния съвет, съответно на управителя.

(3) При изменение или допълнение на дружествения договор в търговския регистър се представя за обявяване препис от него, който съдържа всички изменения и допълнения, заверен от органа, представляващ дружеството.

Раздел II

Капитал и дружествени дялове

Капитал и дялове

Чл. 260д. (1) Капиталът на дружеството е променлив и не подлежи на вписване в търговския регистър. С решение на редовното годишно общо събрание, свикано за разглеждане на годишния финансов отчет, се установява размерът на капитала при приключване на финансовата година и неговото изменение по отношение на предходната финансова година.

(2) Капиталът на дружеството е разпределен в дялове. Дяловете от един клас са с

една и съща номинална стойност.

(3) Срещу поетите дялове съдружниците правят вноски. Номиналната стойност на всеки дял съответства на размера на вноската на съдружника.

Дружествен дял

Чл. 260е. (1) Дружественият дял дава право на глас в общото събрание на съдружниците, право на дивидент и на ликвидационен дял, съразмерни с номиналната стойност на дела, освен ако е уговорено друго в дружествения договор. Правата по дружествения дял възникват със заплащане на вноската в капитала.

(2) Ако е уговорено в дружествения договор, дружеството може да издава дружествени дялове с особени права (привилегии). Дружествените дялове с еднакви права образуват отделен клас. Не се допуска ограничаване на правата по дяловете от един клас.

(3) Привилегированите дружествени дялове могат да осигуряват повече от един глас в общото събрание на съдружниците, гарантиран или допълнителен дивидент или ликвидационен дял, право на обратно изкупуване на дружествените дялове, както и други права, предвидени в този закон или в дружествения договор.

(4) С дружествения договор може да се предвиди привилегированите дружествени дялове да са без право на глас. Когато дивидентът по привилегированите дружествени дялове без право на глас не бъде изплатен за 1 година и закъснялото плащане не бъде изплатено през следващата година заедно с дивидента за тях, привилегированият дял придобива право на глас до изплащане на забавените дивиденди. В този случай привилегированите дялове се пресмятат при определяне на необходимите кворум и мнозинство.

Книга на съдружниците

Чл. 260ж. (1) В дружество се води книга на съдружниците, в която се записват имената и адреса, ЕГН/ЛНЧ или ЕИК на всички съдружници, датата на придобиване на дяловете, броя дялове, стойността и вида на вноските, срещу които са придобити дяловете, класа на дяловете. Книгата се води от управителния орган или определено от него лице.

(2) Управителният орган е длъжен да осигури вписването в книгата на съдружниците на обстоятелствата по ал.1 и на настъпилите в тях промени не по-късно от 7 дни от представяне на документите съобразно изискванията на закона и дружествения договор.

(3) Всеки съдружник има право на достъп до книгата на съдружниците в дружеството, както и на извлечение от нея. Трето заинтересовано лице има право да поиска от управителния орган на дружеството извлечение от книгата на съдружниците, отнасящо се до притежаваните от конкретен съдружник дялове.

Прехвърляне и наследяване на дружествени дялове. Придобиване на собствени дружествени дялове

Чл. 260з. (1) Дружественият дял може да се наследява, прехвърля и залага.

(2) Прехвърлянето на дружествени дялове се извършва свободно, освен ако е уговорено друго в дружествения договор. Договорът за прехвърляне на дружествен дял се сключва в писмена форма.

(3) Ако не е уговорено друго в дружествения договор, при смърт на съдружник в дружеството встъпват изявилите желание негови наследници. Наследниците заявяват искането си да встъпят в дружеството в срок от 3 месеца от откриване на наследството. Ако наследниците не желаят да станат съдружници, дружеството им изплаща

стойността на дружествения дял на наследодателя към момента на неговата смърт.

(4) Наследяването, прехвърлянето и залагането на дружествените дялове трябва да бъде вписано в книгата на съдружниците, за да има действие спрямо дружеството.

(5) Дружеството може да придобива собствени дружествени дялове при условия и ред, предвидени в дружествения договор. Общата номинална стойност на собствените дялове не може да надхвърля 50 на сто от общата стойност на дяловете. Дружеството е длъжно да прехвърли в тригодишен срок притежаваните собствени дялове, които надхвърлят този размер. В противен случай те се обезсилват.

(6) Дружеството не може да упражнява правата по собствените дялове до тяхното прехвърляне и те не се отчитат при определяне на кворум и мнозинство за провеждане на общо събрание на съдружниците. Собствените дялове се описват в годишния финансов отчет.

Ограничения и особени права

Чл. 260и. (1) Дружественият договор може да предвиди забрана за разпореждане с дружествени дялове за определен период от време.

(2) В дружествения договор може да се предвидят особени права и задължения на съдружниците, като право на един или повече от съдружниците на предпочитително изкупуване на предлагани за продажба от съдружник или издадени от дружеството дялове, право на един или повече от съдружниците да продадат всички или част от притежаваните от него дялове при същите условия, както тези, при които друг съдружник прехвърля свои дялове, и други.

(3) В дружествения договор може да се предвидят условия, при които с решение на общото събрание може да се изиска от съдружник да прехвърли своите дялове, както и да се уговори задължение до извършване на прехвърлянето съдружниците да не могат да упражняват правото си на глас в общото събрание. В случай че в срок до 1 месец от уведомяването му съдружникът не прехвърли дружествените дялове, дяловете му може да бъдат изкупени от дружеството при определени в дружествения договор условия, освен ако е предвидено друго в дружествения договор.

(4) В дружествения договор може да се предвиди, че в случай на промяна на контрола в юридическо лице-съдружник, последното трябва да уведоми дружеството. В този случай общото събрание може да вземе решение съдружникът да не упражнява правото си на глас или да бъде изключен, като дружеството придобие дяловете му.

(5) Ограниченията и особени права по ал. 1 – 4 се приемат или отменят с решение на общото събрание, взето с мнозинство от 2/3 от гласовете.

(6) Прехвърляне на дружествени дялове в нарушение на уговорките в дружествения договор е непротивопоставимо на дружеството и третите лица, освен ако общото събрание на съдружниците реши друго.

Договори за предоставяне право на придобиване на дялове

Чл. 260й. (1) Общото събрание може да учреди на наети от дружеството лица право на придобиване на дялове, което се упражнява само чрез прехвърляне на собствени дялове на дружеството.

(2) Общото събрание може да овласти управителния съвет, съответно управителя, за не повече от 3 години да приема решения за предоставяне на право на придобиване на дялове по ал. 1.

(3) Условията и редът за придобиване и упражняване на правото се определят с решението на общото събрание или на управителния съвет, съответно на управителя, когато е овластен за това от общото събрание. Прехвърлянето на всички или част от придобитите дялове може да бъде забранено за срок не по-дълъг от 5 години от датата

на придобиването.

(4) В изпълнение на решението по ал. 1 или 2 между дружеството и съответния служител се сключва договор за предоставяне право на придобиване на дялове.

(5) Правото на придобиване на дялове е непрехвърлимо. В случай на смърт правата могат да бъдат упражнени от наследниците в срок до 6 месеца от смъртта, ако условията за упражняването му са настъпили до датата на смъртта.

(6) Общият брой на придобитите при упражняване на правата на придобиване на дялове от наети от дружеството лица не може да бъде повече от 15 на сто от всички дялове.

(7) В края на финансовата година управителният съвет, съответно управителят, установява броя и стойността на придобитите през финансовата година дялове по ал. 1.

(8) Управителният съвет, съответно управителят, представя на съдружниците заедно с годишния финансов отчет за съответната година и доклад относно:

1. броя и стойността на придобитите през отчетния период дялове по сключени договори по ал. 4;

2. общия брой на дяловете и стойността им, които биха могли да се придобият по сключени договори за предоставяне на право на придобиване на дялове, правата по които не са упражнени или условията не са настъпили;

3. периодите, през които правата по действащите договори могат да се упражнят.

Раздел III

Права и задължения на съдружниците

Права и задължения

Чл. 260к. (1) Всеки съдружник има право да участва в управлението на дружеството и в разпределението на печалбата, да бъде осведомяван за хода на дружествените дела, да преглежда книгата на дружеството и право на ликвидационен дял. В дружествения договор могат да бъдат уговорени и други права, както и да бъдат установени ограничения при упражняване на правата.

(2) Съдружникът е длъжен да внесе вноската срещу поетия дял в определен от общото събрание срок, да изпълнява решенията на общото събрание и да оказва съдействие за осъществяване на дейността на дружеството, освен ако друго е уговорено в дружествения договор.

Последици от неизпълнение на задължения. Изключване

Чл. 260л. (1) Съдружник, който не е изпълнил задължението си за вноска, се смята за изключен, ако не изпълни задължението си в допълнително определен от общото събрание срок, който не може да е по-кратък от един месец. Управителят/изпълнителният член уведомява писмено съдружника за допълнителния срок и го предупреждава за изключването. Изключеният съдружник губи правото си върху направените вноски.

(2) Съдружникът може да бъде изключен от общото събрание в други случаи, посочени в дружествения договор. Правото на глас на изключвания съдружник не се отчита при определяне на кворума и мнозинството.

(3) Дружествените дялове на изключения съдружник се поемат по решение на общото събрание от останалите съдружници и/или от дружеството при условия и ред, определени в дружествения договор.

Прекратяване на участие

Чл. 260м. Участието на съдружника се прекратява:

1. при смърт или поставяне под пълно запрещение, респ. при прекратяване с ликвидация – за юридически лица;
 2. при изключване;
 3. при обявяване в несъстоятелност;
 4. при напускане на съдружник при условия и ред, определени в дружествения договор;
 5. в други случаи, посочени в дружествения договор.
- (2) В седемдневен срок от датата на прекратяването управителният орган заличава на съдружника от книгата на съдружниците.
- (3) Дружеството изплаща на съдружника стойността на дружествения му дял към момента на прекратяването, освен ако не е уговорено друго в дружествения договор.

Раздел IV Управление

Органи

Чл. 260н. (1) Органи на дружеството са:

1. общо събрание на съдружниците;
2. управителен съвет или управител.

(2) При еднолично дружество единственият съдружник решава въпросите от компетентността на общото събрание.

Общо събрание

Чл. 260о. (1) Общото събрание се състои от всички съдружници.

(2) Всеки съдружник има толкова гласа в общото събрание, колкото съответстват на номиналната стойност на дела му, освен ако в дружествения договор е предвидено друго.

(3) Право на глас в имат съдружниците, вписани в книгата на съдружниците към последното число на месеца, предхождащ деня на провеждане на общото събрание.

Компетентност

Чл. 260п. Общото събрание:

1. изменя и допълва дружествения договор;
2. издава нови дялове, определя начина за поемането им, обезсилва дялове и изключва съдружници;
3. преобразува и прекратява дружеството, избира и освобождава ликвидатор, определя възнаграждението му и срока на ликвидацията;
4. избира и освобождава членовете на управителния съвет, съответно управителя, определя възнаграждението им и ги освобождава от отговорност;
5. назначава и освобождава регистриран одитор, когато извършването на одит е задължително съгласно закона или е взето решение за извършване на независим финансов одит и приема годишния финансов отчет;
6. разпределя печалбата;
7. приема решение за придобиване собствени дялове при условия и ред, предвидени в дружествения договор;
8. решава и други въпроси, предоставени в негова компетентност от закона и дружествения договор.

Кворум и мнозинство

Чл. 260р. (1) В дружествения договор може да се предвиди изискване за кворум от общия брой на гласовете. Решенията по чл. 20, т. 1-4 се приемат, ако на общото събрание е представена поне половината от гласовете.

(2) При липса на кворум в случаите по ал. 1 може да се насрочи ново заседание и то е законно, независимо от представените дялове, ако моментът на провеждане на новото заседание е посочен в поканата за първото.

(3) Решенията на общото събрание се приемат с мнозинство от представените гласове, освен ако в закона или в дружествения договор е предвидено друго. За решенията по чл. 20, т. 1-3 се изисква мнозинство 2/3 от представените гласове, освен ако дружественият договор не предвижда по-голямо мнозинство.

(4) Когато законът или дружественият договор предвижда гласуване по класове, правилата за кворум и мнозинство се прилагат за всеки клас поотделно.

(5) Дружественият договор може да предвиди, че поименно определени съдружници, както и един или повече съдружници, притежаващи поне 30 на сто от гласовете в общото събрание, имат привилегии при упражняване на правото на глас и/или право на вето при приемането на решения от общото събрание.

Свикване

Чл. 260с. (1) Общото събрание се свиква от управителния съвет, съответно от управителя. То може да се свика и по искане на съдружници, които притежават поне 5 на сто от всички гласове.

(2) Ако в едномесечен срок от заявяване на искането по ал. 1 общото събрание не бъде свикано или ако общото събрание не бъде проведено в 3-месечен срок, съдружниците, поискали свикването, свикват общото събрание, като заявят поканата за свикването му в търговския регистър.

(3) Свикването на общото събрание се извършва чрез писмена покана, обявена в търговския регистър поне 15 дни преди датата на общото събрание. То може да се свика и с писмена покана или с покана, изпратена чрез електронни средства с изрично потвърждение за получаването, получена поне 7 дни преди датата на общото събрание.

(4) Поканата съдържа най-малко следните данни:

1. фирмата и седалището на дружеството;
2. мястото, датата и часа на събранието;
3. дневен ред, както и предложения за решения.

Право на сведения

Чл. 260т. (1) Писмените материали, свързани с дневния ред на общото събрание, трябва да бъдат предоставени на съдружниците по начин, предвиден в дружествения договор, най-късно до датата на обявяването или изпращане на поканите за свикване на общото събрание.

(2) При поискване копие от материалите или извлечения, респ. достъп до тях се предоставят на всеки съдружник безплатно.

Упълномощаване

Чл. 260у. Съдружник може да бъде представляван на общото събрание от изрично упълномощено лице с писмено пълномощно. Съдружник-юридическо лице се представлява от лицето, което има право да го представлява или от изрично упълномощено лице. Преупълномощаване не се допуска.

Провеждане

Чл. 260ф. (1) Общо събрание се провежда най-малко веднъж годишно до 30 юни

в седалището на дружеството, освен ако в дружествения договор не е предвидено друго място на територията на Република България.

(2) Общото събрание избира председател и секретар, ако в дружествения договор не е предвидено друго.

(3) За заседанието на общото събрание се изготвя списък на присъстващите съдружници или на техните представители и на броя на правата на глас, които упражняват. Списъкът се заверява от председателя и секретаря на общото събрание. Съдружниците и пълномощниците удостоверяват присъствието си с подпис в списъка на присъстващите.

(4) Дружественият договор може да предвиди решенията да се приемат и неписъствено, ако всички съдружници са заявили писмено или чрез електронни средства съгласието си за решението.

(5) В дружествения договор и/или в поканата за свикване на общото събрание може да се предвиди възможност общото събрание да се проведе и/или съдружник да участва чрез използване на електронни средства посредством един или повече от следните начини:

1. предаване в реално време на общото събрание;
2. двупосочни съобщения в реално време, позволяващи на съдружниците да участват в обсъждането и приемането на решения в общото събрание от разстояние;
3. механизъм за гласуване преди или по време на общото събрание, без да е необходимо упълномощаване на лице, което да участва лично на общото събрание.

(6) Участието на съдружниците в общото събрание посредством използването на електронни средства се отчита при определяне на кворума, а гласуването се отбелязва в протокола от общото събрание. Към протокола от общото събрание се прилага и списък на лицата, упражнили правото си на глас в общото събрание чрез електронни средства, и на броя на техните гласове, който се заверява от председателя и секретаря на общото събрание.

(7) Дружеството осигурява необходимите мерки за идентификация на съдружниците и пълномощниците посредством използването на електронни средства и за сигурност на връзката, само доколкото са необходими за постигане на тези цели.

Решения. Протокол

Чл. 260х. (1) Общото събрание не може да приема решения, засягащи въпроси, които не са включени в поканата за свикването му, освен когато всички съдружници присъстват или са представени на събранието и никой не възразява повдигнатите въпроси да бъдат обсъждани.

(2) Решенията на общото събрание влизат в сила незабавно освен ако действието им не бъде отложено.

(3) Решенията относно изменение и допълнение на дружествения договор, избор и освобождаване на членове на управителния съвет, съответно на управителя, както и назначаване на ликвидатори, преобразуване и прекратяване на дружеството влизат в сила след вписване на съответните обстоятелства в търговския регистър.

(4) За заседанието на общото събрание се води протокол на хартиен и/или електронен носител.

(5) Протоколът на общото събрание се подписва от председателя и секретаря на събранието и от преброителите на гласовете и към него се прилагат:

1. списък на участвалите съдружници;
2. документите, свързани със свикването и провеждането на общото събрание;
3. извлечение от книгата на съдружниците към датата на общото събрание съгласно чл. 260о, ал. 3.

Управителен съвет

Чл. 260ц. (1) Дружеството се управлява и представлява от управителен съвет, съответно управител. Броят на членовете на управителния съвет се определя в дружествения договор.

(2) Член на управителния съвет може да бъде дееспособно физическо лице, както и юридическо лице. В този случай юридическото лице определя представител за изпълнение на задълженията му в управителния съвет. Юридическото лице е солидарно и неограничено отговорно заедно с останалите членове на управителния съвет за задълженията, произтичащи от действията на неговия представител.

(3) Не може да бъде член на управителния съвет лице, което: е било член на управителен или контролен орган на дружество, прекратено поради несъстоятелност през последните две години, предхождащи датата на решението за обявяване на несъстоятелността, ако са останали неудовлетворени кредитори или е било управител, член на управителен или контролен орган на дружество, за което е било установено с влязло в сила наказателно постановление неизпълнение на задължения по създаване и съхраняване на определените му нива от запаси по Закона за запасите от нефт и нефтопродукти.

(4) Управителният съвет избира за председател един от членовете си.

Мандат

Чл. 260ч. (1) Членовете на управителния съвет се избират за срок, определен в дружествения договор. Те могат да бъдат преизбрани без ограничение.

(2) Член на управителния съвет може да поиска да бъде заличен от търговския регистър с писмено уведомление до дружеството. В срок до един месец след получаване на уведомлението дружеството трябва да заяви за вписване освобождаването му в търговския регистър. Ако дружеството не направи това, заинтересованият член на управителния съвет може сам да заяви за вписване това обстоятелство, което се вписва, независимо дали на негово място е избрано друго лице.

Заседания

Чл. 260ш. (1) Заседанията на управителния съвет се свикват и ръководят от председателя, който е длъжен да свика заседание при писмено искане на една трета от членовете му. Ако председателят не свика заседанието в едноседмичен срок, то се свиква от всеки един от членовете на управителния съвет. При отсъствие на председателя заседанието се ръководи от определен от управителния съвет негов член.

(2) Решения се приемат, ако присъстват най-малко половината от членовете лично или представлявани от друг член на управителния съвет, като никой присъстващ член не може да представлява повече от един отсъстващ, освен ако е уговорено друго. Присъстващо е и лице, с което има двустранна комуникационна връзка, гарантираща установяването на самоличността му и позволяваща участието му в обсъждането и приемането на решения. Гласуването на този член се удостоверява в протокола от председателстващия заседанието.

(3) Решенията се вземат с обикновено мнозинство на присъстващите членове, освен е уговорено друго. Решения могат да се приемат и неприсъствено, ако всички членове са заявили писмено съгласието си за решението.

Представителство

Чл. 260щ. (1) Управителният съвет възлага управлението и представителството

на дружеството на един или няколко изпълнителни членове, избрани измежду неговите членове, и определя възнаграждението им. Изпълнителните членове следва да са по-малко от останалите членове на управителния съвет. Овластяването може да бъде оттеглено по всяко време.

(2) Имената на лицата, овластени да представляват дружеството, се вписват в търговския регистър. При вписването те представят нотариално заверено или подписано с квалифициран електронен подпис съгласие. Образец на подписа на лице, овластено да представлява дружеството, български гражданин се получава автоматично от търговския регистър чрез информационните фондове, свързани с българските документи за самоличност по смисъла на Закона за българските документи за самоличност, а за чужди граждани – с нотариална заверка на подписа или чрез електронен образ на подписа, подписан с квалифициран електронен подпис – при подаване по електронен път.

(3) Овластяването и неговото оттегляне има действие срещу трети добросъвестни лица след вписването им в търговския регистър.

Задължения и отговорност

Чл. 260ъ. (1) Членовете на управителния съвет изпълняват задълженията си с грижата на добрия търговец, като съобразяват риска от дейността с очаквания доход за дружеството.

(2) Членовете на управителния съвет предпочитат интереса на дружеството пред собствения си интерес. Те избягват конфликт на интереси между своя интерес и интереса на дружеството, а ако такъв конфликт възникне, го разкриват незабавно пред управителния съвет и не участват, както и не оказват влияние върху други членове на управителния съвет при вземането на решения в тези случаи.

(3) Най-късно до започване на заседанието член на управителния съвет е длъжен да уведоми писмено председателя му, че той или свързано с него лице е заинтересовано от поставен на разглеждане въпрос и не участва при приемането на решение, без да се изключва при определяне на кворума.

(4) Членовете на управителния съвет отговарят солидарно за причинените на дружеството вреди.

Управител

Чл. 260ь. (1) В дружествения договор може да се уговори дружеството да се управлява и представлява от управител. Член 260ц, ал.1, 2 и 3, чл. 260ч, 260щ, 260ъ, ал. 1 и 2 се прилагат съответно за управителя.

Раздел V

Преобразуване и прекратяване

Преобразуване

Чл. 260ю. (1) Ако към края на финансовата година дружеството престане да отговаря на изискванията за микро или малко предприятие по смисъла на Закона за малките и средни предприятия, то се преобразува в капиталово дружество по реда на раздел III от глава шестнадесета.

(2) Ако дружеството не бъде преобразувано в срок до края на следващата финансова година, то се прекратява от окръжния съд по седалището на дружеството по иск на прокурора.

Прекратяване

Чл. 260я. (1) Дружеството се прекратява:

1. с изтичане на срока, определен в дружествения договор;
2. по решение на съдружниците, взето с мнозинство две трети от гласовете, ако в дружествения договор не е предвидено по-голямо мнозинство;
3. по решение на окръжния съд в предвидени от този закон случаи.

(2) В дружествения договор могат да бъдат предвидени и други основания за прекратяване на дружеството.

(3) По решение на окръжния съд по седалището на дружеството то може да бъде прекратено:

1. по иск на съдружници с повече от 1/5 от дяловете, ако важни причини налагат това; 2. по иск на прокурора, когато дейността на дружеството противоречи на закона, в продължение на три месеца дружеството няма вписан управител или членовете на управителния съвет са под определения в закона минимум;

3. по иск на прокурора в случаите по чл. 38, ал. 2.

(4) Дружеството, в което единственият съдружник е физическо лице, се прекратява със смъртта му, ако не е предвидено друго или наследниците не поискат да продължат дейността.

(2) Когато единственият съдружник е юридическо лице, с прекратяването му се прекратява и дружеството.“

§ 9. В чл. 262п се създава алинея 5:

“(5) Решението за преобразуване на дружество с променлив капитал се взема от общото събрание на съдружниците с мнозинство 3/4 от гласовете”

§ 10. В чл. 263т се създава алинея 8:

“(8) Когато дружество с променлив капитал участва в преобразуване, за него се прилагат правилата за персоналните дружества.”

§ 11. Чл. 266, ал. 3 се изменя така:

„(3) Ликвидаторите се вписват в търговския регистър, където се представят нотариално заверени или подписани с квалифициран електронен подпис съгласия. Образец на подписа на ликвидатор български гражданин се получава автоматично от търговския регистър чрез информационните фондове, свързани с българските документи за самоличност по смисъла на Закона за българските документи за самоличност, а за чужди граждани – с нотариална заверка на подписа или чрез електронен образ на подписа, подписан с квалифициран електронен подпис – при подаване по електронен път.“

§ 12. В чл. 284, алинея 5 след думите „задълженията си по чл. 179, ал. 2“ се добавят думите и „и по чл. 260ж, ал. 2”.

§ 13. В чл. 613 думите „към момента на“ се заменят с „вписано не по-късно от 6 месеца преди“.

§ 14. В чл. 613а се правят следните изменения и допълнения:

1. В заглавието думите „на окръжния съд“ се заличават.

2. Алинея 1 се изменя така:

„(1) Постановените от окръжните съдилища решения по чл. 630, ал. 1 и 2, чл. 632, чл. 705, ал. 2, чл. 706а, ал. 3, чл. 709, ал. 1, чл. 710, чл. 735, ал. 1 и 3 чл. 740, ал. 2,

чл. 744, чл. 755, ал. 2, решенията за отхвърляне на молбата по чл. 625 и определенията по чл. 701, ал. 3 подлежат на обжалване по общия ред на Гражданския процесуален кодекс в 7-дневен срок от вписването, съответно от обявяването в търговския регистър. Решенията на въззивния съд подлежат на касационно обжалване пред Върховния касационен съд в 14-дневен срок от вписването им в търговския регистър. Жалбите срещу решенията се считат връчени чрез обявяването на съобщение за постъпването им в търговския регистър, като всяка заинтересована страна може да подаде отговор в 7-дневен срок от обявяването на постъпилата въззивната жалба, съответно в 14-дневен срок от обявяването на постъпилата касационна жалба.“

§ 15. Създава се чл. 620а:

„Задължения на органите на длъжника

Чл. 620а. При наличие на непосредствена опасност от неплатежоспособност и при отчитане на интересите на кредиторите, на съдружниците, акционерите и едноличния собственик на капитала на търговеца, както и на работниците и служителите, органите на търговеца са длъжни да предприемат всички необходими действия за избягване на неплатежоспособността и свръхзадължеността на търговеца, както и да не застрашават жизнеспособността на предприятието умишлено или с груба небрежност.“

§ 16. В чл. 628 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1:

а) точка 1 се изменя така:

„1. препис от последния заверен от регистриран одитор годишен финансов отчет ведно с одиторския доклад и баланс към датата на подаване на молбата, ако законът предвижда съставянето им;“

б) точка 3 се изменя така:

„3. списъци на неговите кредитори и на длъжниците му с посочване на адресите, вида, размера, падежа и обезпеченията на вземанията“.

2. Алинея 4 се изменя така:

„(4) С молбата си длъжникът посочва началната дата на неплатежоспособност, съответно началната дата на свръхзадълженост, както и балансовата стойност на активите, нетни приходи от продажбите и средната численост на персонала за предходния отчетен период.“

§ 17. В чл. 629 ал. 1-5 се изменят така:

„Чл. 629(1) Молба за откриване на производство по несъстоятелност, подадена от длъжник, съответно от ликвидатор, се обявява в търговския регистър, като чл. 624 се прилага съответно. Молбата се разглежда от съда в 20-дневен срок от постъпването ѝ.

(2) Молба за откриване на производство по несъстоятелност, подадена от кредитор, се разглежда от съда в 20-дневен срок от постъпването ѝ в заседание при закрити врата с призоваване на длъжника и молителя. Препис от молбата се връчва на длъжника.

(3) Когато длъжникът подаде молба по чл. 625 до приключване на съдебното дирене в първата инстанция в производството по ал. 2, съдът приема двете молби за съвместно разглеждане. Ако молбата е подадена след този момент, производството по нея се спира до приключване на производството по ал. 2.

(4) Съдът приема за съвместно разглеждане молбата на длъжника и на кредитор по чл. 625, ако молбата на кредитора е подадена в 14-дневен срок от обявяването в търговския регистър на молба по ал. 1. Производството по подадена от кредитора

молба след изтичане на посочения срок се спира до приключване на производството по молбата на длъжника.

(5) До приключване на първото заседание по делото, образувано по молба на кредитор, в производството могат да се присъединяват други кредитори, да се правят възражения, да се представят писмени доказателства, а длъжникът представя приложенията по чл. 628, ал. 1. Молба за присъединяване, подадена след този момент, се разглежда от съда в отделно производството, което се спира до приключване на производството по молбата по ал. 2 с влязъл в сила съдебен акт.

§ 18. В чл. 629а се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 4:

“(4) Обезпечителната мярка по ал. 1, т. 3 може да се наложи от съда и по искане на длъжника, ако това се налага за запазване имуществото му.“

2. Досегашните ал. 4 - 9 стават съответно ал. 5 - 10.

§ 19. В чл. 629б, ал.1 се правят следните изменения и допълнения:

1. В изречение първо думите „лицата по чл. 625 или от друг кредитор“ се заменят с „всяко заинтересовано лице“.

2. В изречение второ след думата „съда“ се добавя „се обявява в търговския регистър и“.

§ 20. В чл. 630, ал. 1 т. 5 се изменя така:

„5. указва сроковете за предявяване на вземанията съгласно чл. 685, ал. 1.“

§ 21. В член 632 се правят следните допълнения:

1. В ал. 1 се създава изречение трето: „Спиране на делото на това основание се допуска само веднъж в производството, освен в случаите по чл. 735, ал. 2.“

2. В ал. 6 се създава изречение второ: „Преди да постанови решението по ал. 4, съдът проверява дали длъжникът е изпълнил посочените задължения и дали е представил удостоверение за предаване на ведомостите, издадено от териториалното поделение на Националния осигурителен институт съгласно чл. 5, ал. 10 от Кодекса за социално осигуряване.“

§ 22. Член 633 се отменя.

§ 23. В чл. 634в, ал. 2 думите „и решенията“ се заличават, а думите „определението по чл. 729, ал. 1“ се заменят с „определенията по чл. 701, ал. 3 и чл. 729, ал. 1“.

§ 24. Член 638 се изменя така:

„Спиране на изпълнително производство

Чл. 638. (1) С откриване на производството по несъстоятелност се спират изпълнителните производства срещу имуществото, включено в масата на несъстоятелността, с изключение на имуществата по чл. 193 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс и имуществата, за които има обявен купувач по реда на Гражданския процесуален кодекс. В случай, че цената не бъде довнесена в законоустановения срок или постановлението за възлагане бъде отменено, изпълнителното производство се спира.

(2) Ако е предприето изпълнително действие в полза на обезпечен кредитор по реализация на обезпечението, съдът може да допусне производството да продължи при

съществуваща опасност от увреждане интересите на кредитора. Определението, с което се отказва или разрешава продължаване на индивидуалното принудително изпълнение, и постъпилите срещу него жалби се обявяват в търговския регистър, като определението на апелативния съд по жалбите е окончателно.

(3) Когато за купувач е обявен вискател, той трябва да внесе пълния размер на продажната цена в 14-дневен срок от решението по чл. 630, освен ако не прихваща задължението си за плащане на цената.

(4) Ако от откриване на производството по несъстоятелност до вписването на решението за това се извърши плащане на вискателя, платеното се връща в масата на несъстоятелността.

(5) Постановлението за разноските по проданта се съобщава на длъжника по изпълнението чрез синдика. Във всички случаи постъпилите суми от проданта, получените над размера на обезпечението суми и удържаните задатъци по чл. 493 от Гражданския процесуален кодекс, се внасят в масата на несъстоятелността, след влизане в сила на постановлението за възлагане и след приспадане на таксите и разноските по обезпечаването и принудителното изпълнение върху съответното имущество съгласно чл. 136, ал. 1, т. 1 от Закона за задълженията и договорите. В случай на отмяна на постановлението за възлагане, изпълнителното производство се спира, като внесените суми се връщат на наддавачите, с изключение на удържаните задатъци.

(6) Спряното изпълнително производство се прекратява, ако вземането бъде предявено и прието при условията на чл. 693. Наложеният в изпълнителното производство запор и възбрани са непротивопоставими на кредиторите на несъстоятелността. Не се допуска налагане на обезпечителни мерки по реда на Гражданския процесуален кодекс или Данъчно-осигурителния процесуален кодекс върху имуществото на длъжника след откриване на производство по несъстоятелност.

§ 25. В чл. 639б се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 след думата „синдика“ се добавя „въз основа на мотивирано искане“, а след думите „постановено осребряване“ се добавя „и свикано събрание на кредиторите с дневен ред по чл. 677, ал. 1, т. 8“.

2. Създава се нова ал. 3:

„(3) Друго имущество от масата на несъстоятелността може да бъде продадено по реда на ал. 1, ако това е необходимо за издръжката на производството и ако след приканване по реда на чл. 629б заинтересовано лице не предплати разноските. Предложението на синдика по ал. 1, ведно с определението на съда по чл. 629б, ал. 1 се обявяват в търговския регистър. Договорът за продажба по ал. 1 не се сключва, ако разноските за производството бъдат предплатени.“

3. Досегашната ал. 3 става ал. 4 и в нея думите „ал. 1 и 2“ се заменят с „ал. 1-3“.

4. Досегашната ал. 4 се отменя.

§ 26. В чл. 646, ал. 8 думите „или на частни държавни вземания, чието принудително събиране се извършва по реда на публичните“ се заличават.

§ 27. В чл. 647, ал. 3 се правят следните изменения и допълнения:

а) създава се ново изречение второ: „Недобросъвестността се предполага до доказване на противното, ако третото лице е свързано лице с длъжника или с лицето, с което длъжникът е договарял.

б) досегашното изречение второ става изречение трето.

§ 28. В чл. 649 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думите „в едногодишен срок от откриване на производството, съответно от момента на обявяването на решението по чл. 632, ал. 2“ се заменят с „в двугодишен срок от откриване на производството.“

2. В ал. 6, изречение първо след думите „ал. 1“ се добавя „и 2“, а след думата „предварително“ се добавя „като размерът на държавната такса се определя върху една четвърт от цената на иска.“

§ 29. Член 655 се изменя така:

„Изисквания

Чл. 655. (1) Синдик може да бъде физическо лице, което отговаря на следните условия:

1. да не е осъждан като пълнолетен за умишлено престъпление от общ характер, освен ако е реабилитиран;

2. да не е невъзстановен в правата си несъстоятелен длъжник;

3. по отношение на него да не е прилагана мярка по чл. 65, ал. 2, т. 11 от Закона за банките (отм., ДВ бр. 59 от 2006 г.) или по чл. 103, ал. 2, т. 16 от Закона за кредитните институции;

4. да има завършено висше юридическо или икономическо образование и не по-малко от 5-годишен стаж по специалността;

5. да е издържал успешно изпит за придобиване на квалификация по ред, определен в наредбата по чл. 655а, ал. 1, и да е включен в утвърден от министъра на правосъдието и обнародван в "Държавен вестник" списък на лицата, които могат да бъдат назначавани за синдици;

6. да не е освобождаван като синдик на основание чл. 657, ал. 2 от този закон или по чл. 29, ал. 1, т. 6 или 7 и чл. 44, т. 3 от Закона за банковата несъстоятелност, освен ако след освобождаването му при наличие на условията по ал. 4 е включен в утвърден и обнародван от министъра на правосъдието списък по т. 5;

7. да не е временно отстранен от списъка по т. 5 по реда на чл. 655а, ал. 2.

(2) Синдикът, за да бъде назначен в конкретно производство по несъстоятелност, освен на условията по ал. 1 трябва да отговаря и на следните условия:

1. да не е съпруг на длъжника или на кредитор и да няма родство с тях по права линия, по сребрена линия - до шеста, а по сватовство - до трета степен;

2. да не е кредитор в производството по несъстоятелност, с изключение за вземането за възнаграждение като синдик в това производство;

3. да не се намира с длъжника или с кредитор в отношения, които пораждат основателно съмнение за неговото безпристрастие, включително да не ги е представлявал в последните три години преди встъпването си в длъжност.

(3) Министърът на правосъдието може да изключи синдика от списъка по ал. 1, т. 5 в случай на:

1. настъпване на обстоятелство по ал. 1, т. 6;

2. извършаване на нарушения във връзка с дейността като синдик съгласно чл. 663, ал. 2;

3. невнасяне на вноска съгласно чл. 665а, ал. 2.

(4) Промените по ал. 3 подлежат на обнародване в „Държавен вестник“.

(5) Синдикът може да бъде вписан отново в списъка по ал. 1, т. 5 след изтичане на 3-годишен срок от влизане в сила на акта за изключването му от списъка, след като подаде заявление, ако отговаря на изискванията по ал. 1, т. 1 - 5. Повторното вписване на синдика в списъка по ал. 1, т. 5 на това основание е възможно само веднъж.“

§ 30. В чл. 655а ал. 2 се изменя така:

„(2) Невнасянето в срок на една вноска по ал. 1 е основание за временно изключване на синдика от списъка по чл. 655, ал. 1, т. 4 за срок от една година, считано от влизане в сила на заповедта на министъра на правосъдието. В едногодишния срок се включва и времето, през което синдикът е бил отстранен, в случай на допуснато предварително изпълнение на заповедта за временно изключване от списъка. Когато неизпълнението на задължението по ал. 1 е системно, това е основание за изключване на лицето от списъка по чл. 655, ал. 1, т. 5“

§ 31. В чл. 656 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думите „първото събрание“ се заменят със „събранието“.

2. Алинея 4 се изменя така:

(4) Синдикът е длъжен да встъпи в длъжност на датата, определена от съда. Ако това задължение не е изпълнено, съдът по несъстоятелността назначава служебен синдик и свиква ново събрание на кредиторите“.

3. Създават се ал. 5 и 6:

„(5) Правомощията на синдика могат да се осъществяват от няколко лица. В този случай решенията се вземат с единодушие, а действията се извършват съвместно, освен ако събранието на кредиторите или съдът при спор между лицата, които упражняват правомощията на синдика, реши друго.

(6) Когато правомощията на синдика се осъществяват от няколко лица, които вземат решения с единодушие и извършват действията съвместно, отговорността им по чл. 663, ал. 3 и 4 е солидарна.“

§ 32. В чл. 657 се правят следните изменения:

1. В ал. 1, т. 3 думите „чл. 655, ал. 2“ се заменят с „чл. 655, ал. 1 и 2“.

2. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Съдът по всяко време, служебно или по предложение на длъжника, комитетата на кредиторите или кредитор, след даване на възможност на синдика за писмени обяснения, може да освободи синдика от участие в производството, ако той не изпълнява системно или трайно задълженията си или неизпълнението е съществено с оглед интересите на кредитора или длъжника.“

§ 33. В чл. 658, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създават се нови т. 14 и 15:

„14. предприема действия за налагане на допуснати от съда по несъстоятелността обезпечителни мерки;

15. представя план за осребряване на масата на несъстоятелността;“.

2. Досегашните т. 14 и 15 стават съответно т. 16 и 17.

§ 34. В чл. 659 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

„(1) Синдикът води специален дневник в електронна форма, в който вписва всяко свое действие, свързано с управлението и разпореждането с вещи и права от имуществото на длъжника или от масата на несъстоятелността. Когато функциите на синдик се изпълняват от две или повече лица, разногласията между тях и взетите решения се отбелязват в дневника. Образецът и правилата за водене на дневника се уреждат от наредба, издадена от министъра на правосъдието.“

2. В ал. 2 се създава изречение второ: „В ежемесечния отчет се посочва изпълнението на плана за осребряване за съответния период, причините за неговото неизпълнение и предприетите действия за преодоляването им.“

§ 35. В чл. 660 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 накрая се добавя „при спазване на правилата на Етичния кодекс на синдиците и доверените лица“.

2. Създава се нова ал. 2:

„(2) Етичния кодекс на синдиците и доверените лица се утвърждава от министъра на правосъдието след съгласуване с организациите на синдиците и доверените лица.“

3. Досегашната ал. 2 става ал. 3.

§ 36. В чл. 661 ал. 3 се изменя така:

„(3) Текущото възнаграждение и дължимите осигурителни вноски се заплащат ежемесечно.“

§ 37. В чл. 663 се правят следните изменения и допълнения:

1. Заглавието се изменя така: „Отговорност и мерки“

2. В ал. 1 се създават изречения второ и трето: „Наложената глоба може да бъде отменена по молба на синдика, подадена в 7-дневен срок, до съда по несъстоятелността. Определението, с което се оставя без уважение молбата, подлежи на обжалване с частна жалба пред съответния апелативен съд, чието определение е окончателно.“

3. Създава се нова ал. 2:

„(2) Когато синдикът извършва нарушения във връзка с дейността си като синдик, независимо дали това е установено от съда по несъстоятелността, с оглед тежестта на нарушението и обстоятелствата, във връзка с извършването му, министърът на правосъдието, след като даде възможност на синдика да изложи писмени обяснения, може:

1. да отправи писмено предупреждение до синдика за изключване от списъка по чл. 655, ал. 1, т. 5;

2. да изключи синдика от списъка по чл. 655, ал. 1, т. 5.“

4. Досегашните ал. 2 и 3 стават съответно ал. 3 и 4.

§ 38. В чл. 664 ал. 4 се отменя.

§ 39. Член 665 се изменя така:

„Предаване на търговските книги и имуществото

Чл. 665. (1) При прекратяване на дейността си синдикът е длъжен в 7-дневен срок да предаде под опис търговските книги, дневника и отчетите по чл. 659, както и намиращото се в негово разпореждане имущество на новия синдик или на посочено от съда лице, а в случаите по чл. 707, ал. 1 - на длъжника.

(2) В случаите по чл. 657, ал. 1, т. 2 и 7 предаването се извършва от лицето, което ги държи, в 14-дневен срок от встъпването на новия синдик.

(3) При забава повече от 7 дни съдът може да наложи глоба за периода на забавата, съразмерна на възнаграждението на синдика. Определението за налагане на глобата може да се обжалва по реда на чл. 663, ал. 1, изречение второ и трето.“

§ 40. В чл. 667 се създава изречение второ: „При освобождаване на временния синдик преди провеждане на събрание на кредиторите за избор на постоянен синдик по чл. 674, ал. 2 функциите му се изпълняват от назначен от съда служебен синдик.“

§ 41. В чл. 668 се правят следните изменения:

1. В основния текст, изречение второ думата „изготвя“ се заменя с „представя“.
2. Точка 1 се отменя.

§ 42. В глава четиридесет и втора раздел Па с чл. 668а и 668б и раздел III с чл. 669-672 се отменят.

§ 43. В чл. 673 ал. 3 се изменя така:

„(3) Съдът може да предостави право на глас и на кредитор по чл. 637, ал. 3, на кредитор с неприето вземане, който е предявил иск по чл. 694, както и на кредитор с прието вземане, срещу когото е предявен иск по чл. 694 за установяване несъществуване на вземането му, ако в подкрепа на вземането му са представени убедителни писмени доказателства.“

§ 44. В чл. 674, ал. 2 накрая се добавя „и за избор на постоянен синдик“.

§ 45. В чл. 675, ал. 2 след думата „кредитори“ се добавя „длъжникът и синдикът“.

§ 46. В чл. 676 ал. 4 се изменя така:

„(4) Участието на кредиторите е лично или чрез представител с изрично писмено пълномощно за участие в събранието или събранията. Когато кредиторът е физическо лице, пълномощното трябва да бъде с нотариална заверка на подписа.“

§ 47. В чл. 677 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1:

а) в т. 3 думите „ако такъв не е избран; в този случай се прилага чл. 672, ал. 2“ се заличават.

б) точка 8 се изменя така:

„8. определя начина на осребряване на имуществото на длъжника – като цяло, на обособени части или на отделни имуществени права, избора на оценители и определянето на възнаграждението им.“

2. Създава се ал. 5:

„(5) Оценител по ал. 1, т. 8 и в случаите на ал. 4 може да бъде само лице, вписано в регистъра на независимите оценители по Закона на независимите оценители.“

§ 48. В чл. 678 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1.

2. Създава се ал. 2:

„(2) Взетите от събранието на кредиторите решения извън компетентността му, са нищожни.“

§ 49. В чл. 679 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 се създава изречение второ: „В случай че решението е нищожно, съдът прогласява неговата нищожност.“

2. В ал. 2, изречение първо накрая се добавя „чрез обявяване на съобщение в търговския регистър“.

3. Алинея 3 се отменя.

4. Създава се ал. 5:

„(5) Решение на събранието на кредиторите, взето в противоречие с определение по ал. 4, е нищожно.“

§ 50. В чл. 685 се правят следните изменения и допълнения:

1. Заглавието се изменя така:

„Молба за предявяване на вземане“

2. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Молбата за предявяване на вземане трябва да съдържа:

1. посочване на съда и делото по несъстоятелност;

2. името и адреса на кредитора, на неговия законен представител или пълномощник, ако имат такива, както и единния граждански номер (единен идентификационен код) на кредитора и електронния адрес, ако има такъв; съдебен адрес в страната;

3. изложение на обстоятелствата, на които се основава вземането и размера му;

4. привилегиите и обезпеченията;

5. искане за приемане на вземането;

6. банкова сметка на кредитора, по която да бъдат преведени средствата от разпределенията във връзка с приетите му вземания;

7. подпис на лицето, което подава молбата.”

3. Създават се ал. 3 - 5:

„(3) Кредиторът е длъжен да представи заедно с молбата по ал. 2 и пълномощното, когато същата се подава от пълномощник. Молбата и доказателствата се представят с препис за синдика.

(4) Кредиторът представя към молбата по ал. 2 и всички писмени доказателства за вземането.

(5) При предявяване на вземането кредиторът може да ползва молба по образец, определен с наредбата по чл. 693а.”

§ 51. В чл. 686, ал. 1 думите „7-дневен“ се заменят с „14-дневен“.

§ 52. В чл. 690, ал. 2 се създава изречение второ: „Предмет на възражението може да бъде основанието, размерът, обезпечението или привилегията на вземането“.

§ 53. Създава се чл. 693а:

„Образци

Чл. 693а. Министърът на правосъдието издава наредба, с която утвърждава образци на:

1. молба за предявяване на вземане;

2. списъците по чл. 686, ал. 1 и чл. 688, ал. 1 и 3;

3. сметка за разпределение;

4. ежемесечните отчети по чл. 659, ал. 2 и отчета по чл. 664, ал. 1 на синдика;

5. декларацията и съгласието на синдика по чл. 656, ал. 1 и 2;

6. дневника по чл. 659, ал. 1“.

§ 54. В чл. 694, ал. 6 се създава изречение второ: „Предмет на иска може да бъде и само обезпечението или привилегията на вземането“.

§ 55. В чл. 698, ал. 1 думите „един месец“ се заменят с думите „два месеца“.

§ 56. В чл. 701, ал. 3 се изменя така:

„(3) Определението на окръжния съд за недопускане на плана, съответно определението на въззивния съд за потвърждаването му, може да се обжалва в 7-дневен срок от обявяването му в търговския регистър, като препис от частната жалба не се представя за връчване.“

§ 57. В чл. 706а, ал. 1 думата „едномесечен“ се заменя с „двумесечен“.

§ 58. В глава четиридесет и шеста се създава раздел I с наименование: „Раздел I „Търг с тайно наддаване“.

§ 59. Създава се чл. 716а:

„План за осребряване

Чл. 716а. (1) Синдикът представя по делото план за осребряване на масата на несъстоятелността в едномесечен срок от провеждане на събранието по чл. 677, ал. 1, т. 8, а ако длъжникът към момента на събранието не е обявен в несъстоятелност – в едномесечен срок от постановяване на решението за обявяване в несъстоятелност.

(2) Планът за осребряване трябва да съдържа:

1. описание на всички вещи и права от масата на несъстоятелността;
2. данни за обезпечения или право на задържане върху вещите и правата по т. 1;
3. допълнителна информация за вещите и правата по т. 1 като наличие на правни спорове за тях, учредени върху имоти ограничени вещни права, наличие на съсобственост, осъществяване на фактичката власт върху вещите от трети лица без или въз основа на правно основание, необходимост от снабдяване с документация във връзка с проданта и други обстоятелства, които са от значение за осребряването им;
4. поредността по тримесечия, в която се прогнозира да се извърши осребряването на вещите и правата по т. 1, с кратка обосновка;

(3) Планът за осребряване трябва да е съобразен с решението на събранието на кредиторите по чл. 677, ал. 1, т. 8. Синдикът представя на съда първоначалния план за осребряване на масата. Съдът одобрява плана с определение, което е окончателно и се обявява в търговския регистър.

(4) Синдикът може да промени плана за осребряване при узнаване или възникване на обстоятелства, които са от значение за осребряването.

(5) Изготвянето на план за осребряване не е предпоставка за осребряване на имуществото.“

§ 60. В чл. 717 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 2 се изменя така:

(2) По предложение на синдика и съобразно решението на събранието на кредиторите съдът по несъстоятелността разрешава продажба на вещите и имуществените права като цяло, на обособени части или на отделни имуществени права. При продажба на вещите и имуществените права като цяло или на обособени части кредиторите не могат да бъдат поставени в по-неблагоприятно положение, отколкото при продажбата на отделни имуществени права. Съдът е длъжен да се произнесе по предложението на синдика в деня на постъпването му в съда или най-късно на следващия работен ден.

2. Създава се ал. 3:

„(3) Съдът отказва искане за продан на обособена част, което не отговаря на условията на § 1а от допълнителните разпоредби, включително когато за това има решение на събранието на кредиторите и то не е отменено по реда на чл. 679.“

§ 61. В чл. 717а се правят следните изменения:

1. Заглавието се изменя така:

„Определяне на начална цена и обявяване на търга“

2. Алинея 1 се изменя така:

„(1) Синдикът изготвя обявление за продажбата, в което посочва данни за длъжника, описание на имуществото, реда и начина на продажба, мястото и деня, в който ще се извърши продажбата, крайния срок за приемане на предложенията в рамките на деня и началната цена. Началната цена е равна на оценката на имуществото, което се продава, определена от оценител, избран от събранието на кредиторите или определен от синдика в случаите на чл. 677, ал. 4. При първата публична продан началната цена не може да бъде по-ниска от данъчната оценка или от застрахователната стойност, ако има такива.“

§ 62. В чл. 717д се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думата „7-дневен“ се заменя с „14-дневен“.

2. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Когато за купувач бъде обявен кредитор с прието вземане по чл. 693 или кредитор с права по чл. 717н, представил документ по чл. 717н, ал. 3, синдикът изготвя сметка за разпределение, в която посочва и каква част от дължимата цена купувачът трябва да внесе за изплащане на вземанията на другите кредитори и каква част се приема срещу вземането на кредитора. Купувачът е длъжен в 14-дневен срок от влизане в сила на сметката за разпределение да внесе сумите, необходими за изплащане на вземанията на други кредитори, съобразно влязлата в сила сметка за разпределение, или сумата, с която цената надминава неговото вземане, когато няма други кредитори. Внесенят задатък се приспада от съответната сума по изречение второ, като ако той е по-голям от нея, разликата се връща на кредитора.“

3. Създава се ал. 3:

„(3) Когато е оспорено обезпечението или привилегията на вземането на кредитора по ал. 2, включително с искове по чл. 646, ал. 2, т. 2 и чл. 647, ал. 1, т. 4 и 5, при изготвяне на сметката за разпределение вземането се счита за необезпечено, като внесената от купувача сума по ал. 2, изречение първо се заделя до разрешаването на спора за обезпечението или привилегията.“

§ 63. В чл. 717е, т. 2 думата „5-дневен“ се заменя със „7-дневен“.

§ 64. В чл. 717ж се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думата „явно“ се заменя с „тайно“, а накрая се добавя „не по-рано от един месец и не по-късно от два месеца след приключване на първата продан.“

2. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Когато имуществото по ал. 1 не бъде продадено, всяка следваща продан се провежда не по-рано от един месец и не по-късно от два месеца след приключване на предходната продан, след ново обявление по реда на чл. 717а, ал. 2, при начална цена с 10% по-ниска от началната цена на предходната продан, но не по-ниска от 50% от оценката.“

3. Създава се ал. 3:

„(3) Когато имуществото не бъде продадено на търг с начална цена 50% от оценката или от определянето на оценката са изминали повече от две години, се прави нова оценка, като чл. 717а, ал. 1, изречение последно не се прилага. Нова оценка може да се направи и при съществено изменение на икономическите условия или правния статут, които са от значение за оценката, след разрешение на съда.“

§ 65. В чл. 718 ал. 1, 3, 4 и 5 се отменят.

§ 66. В глава четиридесет и шеста след чл. 719 се създава раздел II с чл. 719а:

„Раздел II

Електронен публичен търг. Обхват и особени правила

Чл. 719а. (1) Продавта на всички вещи и имуществени права от масата на несъстоятелността като цяло, на обособени части или на отделни имуществени права се извършва по правилата на електронния публичен търг по реда на раздел II от глава четиридесет и трета от Гражданския процесуалния кодекс, като се прилагат следните особени процесуални правила:

1. началната цена се определя по реда на чл. 717а, ал. 1 и чл. 717ж;
2. разгласяването на продажта се извършва на онлайн платформата за електронни публични търгове към Министерство на правосъдието;
3. за участие в търга всеки наддавач внася задатък в размера по чл. 717в, ал. 2;
4. регистрацията на наддавачите се извършва в електронна среда с електронен подпис или в канцеларията на синдика – вписания по чл. 623, ал. 1 адрес на синдика в търговския регистър.
5. синдикът отказва оторизация на регистриран за продажта наддавач, ако не е внесен задатък, както и в случаите на чл. 683 и чл. 717г, ал. 1;
6. пълната цена се изплаща от обявения купувач в срока по чл. 717д, ал. 1, а при обявен за купувач кредитор с прието вземане се прилага чл. 717д, ал. 2;
7. при невнасяне на цената се прилага чл. 717е;
8. продажта се извършва от синдика, като постановлението за възлагане се издава и обжалва по реда на чл. 717з;
9. при отмяна на постановление за възлагане на недвижим имот, когато покупката е финансирана от кредитна институция, чл. 501ж, ал. 3 от Гражданския процесуален кодекс се прилага съответно;
10. последващ електронен търг се провежда при условията на чл. 717ж.

(2) Съдът разрешава извършване на продан чрез електронен публичен търг въз основа на мотивирано искане на синдика или въз основа на решение на събранието на кредиторите.

(3) Решение на събрание на кредиторите, ограничаващо прилагането на електронните публични търгове, е нищожно.“

§ 67. В чл. 723, т. 2 накрая се добавя „и дължимите осигурителни вноски.“.

§ 68. Член 727 се изменя така:

„Публичност на сметката за разпределение

Чл. 727. Синдикът обявява в търговския регистър сметката за разпределение и я представя на съда.“

§ 69. Член 728 се изменя така:

„Възражения срещу сметката

Чл. 728. Длъжникът и всеки кредитор може да направи пред съда писмено възражение срещу сметката за разпределение в 14-дневен срок от обявяването ѝ в търговския регистър.“

§ 70. В чл. 729, ал. 3 думите „от комитета на кредиторите“ се заличават.

§ 71. В чл. 735, ал. 3 се създава изречение второ: „Преди да постанови решението за заличаване, съдът проверява дали длъжникът е представил удостоверение за предаване на ведомостите, издадено от териториалното поделение на Националния осигурителен институт съгласно чл. 5, ал. 10 от Кодекса за социално осигуряване.“

§ 72. В чл. 742, ал. 1 думите „паричните му задължения“ се заменят със „задълженията му“.

§ 73. В чл. 744 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 се създава т. 3:

„3. има имущество, което не е реализирано в сроковете по чл. 193, ал. 4 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс и чл. 43, ал. 1 от Закона за особените залози.“

2. В ал. 2 думите „новооткрито имущество“ се заменят с думите „имуществото по ал. 1“

3. Създава се ал. 3:

„(3) Производството по несъстоятелност може да бъде възобновено и след изтичане на срока по ал. 1:

1. ако има заделена сума в сметката за разпределение по чл. 717н, ал. 2 за обезпечен кредитор, при представяне на документите по чл. 717н, ал. 3;

2. ако има средства по чл. 193, ал. 3 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс или средства след направено разпределение на лицата по чл. 39, ал. 2 от Закона за особените залози, в който случай производството се възобновява служебно от съда, ако е изтекъл срокът по ал. 1, като ал. 2 се прилага съответно; публичният изпълнител и депозитарят по Закона за особените залози изпращат по делото по несъстоятелност заверено копие на влязлото в сила разпределение, независимо дали срокът по ал. 1 е изтекъл.“

§ 74. В чл. 745 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1.

2. Създава се ал. 2:

„(2) Когато производството е прекратено на основание чл. 632, ал. 4 и 5, искането за възобновяване може да се направи освен от длъжника, от всеки негов кредитор и от кредитор по чл. 717н.“

§ 75. В чл. 759, ал. 1 думата „значително“ се заличава.

§ 76. В част четвърта се създават глави петдесет и втора „а“ с чл. 760а – 760е и петдесет и втора „б“ с чл. 760ж – 760и:

„Глава петдесет и втора „а“
Несъстоятелност на предприемача“

Раздел I
Общи положения

Предприемач

Чл. 760а. Предприемач по смисъла на този закон е всяко физическо лице, упражняващо стопанска дейност, занаят или свободна професия, доколкото неговото предприятие по предмет и обем не изисква воденето на делата по търговски начин.

Предприятие на предприемача

Чл. 760б. Предприятието на предприемача е съвкупност от права, задължения и фактически отношения във връзка с упражняваната от него стопанска дейност, занаят или свободна професия.

Раздел II

Производство по несъстоятелност

Субсидиарно приложение и особени правила

Чл. 760в. Доколкото в тази глава няма особени разпоредби, за производството по несъстоятелност на предприемача се прилагат съответно разпоредбите относно производството по несъстоятелност за едноличния търговец.

Неплатежоспособност

Чл. 760г. (1) Освен в случаите по чл. 608, ал. 1, неплатежоспособен е предприемач, който не е в състояние да изпълни изискуемо парично задължение, породено от или отнасящо се до сделка, свързана с упражняваната от него стопанска дейност, занаят или свободна професия.

(2) Доколкото не могат да бъдат разграничени личните задължения на предприемача, същите се считат за свързани с упражняваната от него стопанска дейност, занаят или свободна професия.

(3) Презумпцията за неплатежоспособност по чл. 608, ал. 2 не се прилага по отношение на предприемача.

Компетентен съд

Чл. 760д. Компетентен съд в производството по несъстоятелност е окръжният съд по мястото на регистрация на предприемача, вписано не по-късно от 6 месеца преди момента на подаване на молбата за откриване на производство по несъстоятелност, а в случай че предприемачът няма място на регистрация – по неговия постоянен адрес.

Вписване и обявяване на актове в производството по несъстоятелност

Чл. 760е. Актовете в производството по несъстоятелност на предприемача се вписват или обявяват в информационната система за производство по несъстоятелност на Министерството на правосъдието.

Глава петдесет и втора „б“

Погасяване на задължения

Предпоставки за погасяване на задълженията

Чл. 760ж. (1) Неизплатените задължения на едноличен търговец или предприемач се погасяват след откриване на производството по несъстоятелност, когато:

1. е прекратил упражняването на търговската дейност, стопанската дейност, занаята или свободната професия, с която са свързани задълженията;

2. е погасил разноските в производството по несъстоятелност;

3. е погасил поне 1/3 от задълженията, при условие че същите не надхвърлят стойността на неговия несеквестируем доход по чл. 446 от Гражданския процесуален кодекс за срок от три години след датата на откриване на производството по несъстоятелност, при спазване на реда на вземанията по чл. 722, ал. 1;

4. не е извършил действия или сделки от момента на откриване на производството по несъстоятелност, които увреждат интересите на кредиторите;

5. е изтекъл 3-годишен срок от датата на:

а) влизане в сила на решението на съда по чл. 707, ал. 1 за утвърждаване на плана за оздравяване и прекратяване на производството;

б) влизане в сила на решението на съда по чл. 632, ал. 4, с което се обявява неплатежоспособността, установява се, че наличното имущество не е достатъчно за покриване на разноските в производството по несъстоятелност и производството се прекратява;

в) определението на съда по чл. 716а, ал. 3 за одобряване на плана за осребряване, а когато няма такъв – от съставянето на първия опис на масата на несъстоятелността.

(2) Погасяването на задълженията настъпва по силата на закона от деня на най-късно настъпилата предпоставка по ал. 1. Предпоставките по ал. 1, т. 2 и 3 се установяват по съдебен ред.

(3) Независимо от настъпването на предпоставките по ал. 1, не се погасяват задълженията на едноличния търговец или предприемач за удовлетворяване на:

1. вземания, обезпечени със залог или ипотека, или запор или възбрана, вписани по реда на Закона за особените залози;

2. вземания за глоби и имуществени санкции;

3. вземания за непозволено увреждане;

4. вземания за издръжка;

5. вземания, възникнали след откриване на производството по несъстоятелност;

6. разноски в производството по несъстоятелност.

Производство за проверка на предпоставките

Чл. 760з. (1) Молбата на едноличния търговец или предприемача за установяване на предпоставките по чл. 760ж, ал. 1, т. 2 и 3 се подава до компетентния съд по несъстоятелността и се разглежда при условията и по реда на чл. 752 - 755. Решенията на съда в производството за едноличния търговец и предприемача се обявяват в търговския регистър, съответно – в информационната система за производство по несъстоятелност на Министерството на правосъдието.

(2) Повторното подаване на молба за проверка на предпоставките за погасяване на задълженията в срок от три години е недопустимо.

Последици от погасяване на задълженията

Чл. 760и. Предвидените в закона ограничения и забрани за упражняване на търговска дейност, стопанска дейност, занаят или свободна професия отпадат от датата на настъпване на погасяването на задълженията.“

§ 77. Член 761 се изменя така:

Чл. 761. (1) Производството по стабилизация на търговец има за цел да предотврати откриването на производство по несъстоятелност чрез постигане на

споразумение между търговеца и кредиторите му за реструктуриране на предприятието, което да доведе до продължаване на дейността на търговеца.

(2) Реструктурирането на предприятието на търговеца може да включва промяна на състава, условията и структурата на активите и пасивите, като сделки и действия на разпореждане и управление с активи, с търговското предприятие или обособена част от него, промяна на органите на управление и други подходящи мерки.

§ 78. В чл. 762 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 накрая се добавя: „и има възможност да продължи дейността.“

2. В ал. 2 думите „6 месеца“ се заменят с „12 месеца“, а думите „по чл. 608, ал. 1“ се заличават.

3. В ал. 3, т. 3 думите „подадена молба за откриване на“ се заменят с „за когото е открито“.

§ 79. Член 763 се отменя.

§ 80. Член 764 се изменя така:

„Неприложимост на производството по стабилизация

Чл. 764. Производството по стабилизация не се прилага за:

1. търговец – публично предприятие, което упражнява държавен монопол или е създадено с особен закон;

2. застрахователи или презастрахователи по смисъла на чл. 12, ал. 1 и 2 от Кодекса за застраховането;

3. кредитни институции по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 (Регламент (ЕС) № 684/2012), получили лиценз от Българската народна банка за извършване на банкова дейност;

4. инвестиционни посредници по смисъла на чл. 7, ал. 1 от Закона за пазарите на финансови инструменти, получили лиценз от Комисията за финансов надзор;

5. управляващи дружества, национални инвестиционни фондове и лица, управляващи алтернативни инвестиционни фондове по смисъла на чл. 86, ал. 1, чл. 171, ал. 1 и чл. 197, ал. 1 на Закона за дейността на колективните инвестиционни схеми и на други предприятия за колективно инвестиране;

6. централни контрагенти по смисъла на чл. 2, т. 1 от Регламент (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 година относно извънборсовите деривати, централните контрагенти и регистрите на транзакции (Регламент (ЕС) № 648/2012);

7. централни депозитари на ценни книжа по смисъла на чл. 2, параграф 1, т. 1 от Регламент (ЕС) № 909/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 година относно извънборсовите деривати, централните контрагенти и регистрите на транзакции (Регламент (ЕС) № 909/2014);

8. финансови холдинги, смесени финансови холдинги, холдинги със смесена дейност, финансови институции, финансови холдинги майки по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 20 – 22, 26, 30 – 33 от Регламент (ЕС) № 575/2013, със седалище в Република България;

9. пенсионноосигурителни дружества и дружества за допълнително доброволно осигуряване за безработица и/или професионална квалификация по смисъла на чл. 121, ал. 1 и чл. 123к, ал. 1 от Кодекса за социално осигуряване.

10. други лица по чл. 1, ал. 1 от Закона за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници.“

§ 81. В чл. 765 думите „на търговеца към момента на“ се заменят с „на търговеца, вписано не по-късно от 6 месеца преди“.

§ 82. В чл. 766 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 3 се създава изречение второ: „Вземанията в чуждестранна валута се оценяват в български левове по курса на Българската народна банка към датата на подаване на молбата за стабилизация“.

2. Алинея 5 се изменя така:

„(5) Вземане под отлагателно условие се включва в плана за стабилизация като оспорено вземане, като за него се заделя съответната сума. Вземане под прекратително условие се включва в плана като безусловно. Кредиторът с условно вземане се удовлетворява от длъжника в зависимост от настъпването на условието.“

3. Създава се ал. 6:

„(6) За вземане, оспорено в 30-дневен срок от обявяването на списъка по чл. 770, ал. 1, т. 7 в търговския регистър, се заделя съответната сума в плана за стабилизация. Когато е оспорено само обезпечението или привилегията, вземането се включва като необезпечено до решаване на спора, като в плана за стабилизация се заделя сумата, която кредиторът би получил за обезпечено вземане. Кредиторът с оспорено вземане се удовлетворява от длъжника в зависимост от съдебното решение, което има сила за длъжника и всички кредитори.“

§ 83. В чл. 767 се правят следните изменения:

1. В ал. 2 думата „Определенията“ се заменя с „Актовете“.

2. В ал. 3 думите „доверено лице, проверител – регистриран одитор и надзорен орган по изпълнението на плана за стабилизация“ се заменят с „доверено лице и проверител – регистриран одитор“.

3. В ал. 4 думите „поканата“ и „съответно събранието“ се заличават.

§ 84. В чл. 768 се правят следните изменения:

1. В ал. 2, т. 4 думите „или неограничено отговорен съдружник“ се заличават.

2. В ал. 3 думите „в производството“ се заменят с „в откритото производство“.

§ 85. В чл. 769 се създава ал. 3:

„(3) Към молбата се прилагат:

1. план за стабилизация, предложен от търговеца

2. финансов отчет към края на месеца, предхождащ месеца, през който е подадена молбата, заедно с опис на активите и пасивите по балансова стойност;

3. опис на личното имущество и имуществото – съпругеска имуществена общност – за едноличния търговец;

4. доказателства по чл. 77а от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.“

§ 86. В чл. 770 се правят следните изменения:

1. Заглавието се изменя така:

„Съдържание на плана за стабилизация“

2. Алинея 1 се изменя така:

„(1) Предложеният от търговеца план за стабилизация съдържа:

1. име, съответно наименование, единен идентификационен код, единен идентификационен код по БУЛСТАТ, единен граждански номер или друг идентификационен код, седалище и адрес на управление на търговеца и мястото на упражняване на дейността през последните три години;

2. данни за имущественото състояние на търговеца към момента на представяне на плана за стабилизация - активи и пасиви, учредени върху имуществото обезпечения и наложени обезпечителни мерки;

3. задължения на търговеца с посочване на вида, размера и падежа на задълженията, предоставени обезпечения;

4. подробна информация за извършваната от търговеца дейност през последните три години преди подаване на молбата, включително брой на наетите работници и служители, сключени договори с контрагенти, пряко свързани с дейността;

5. подробно изложение за водените от търговеца и срещу търговеца съдебни и арбитражни дела, както и на водените от търговеца и срещу търговеца изпълнителни производства, включително действия по извънсъдебно удовлетворяване на кредитори;

6. списък на извършени от търговеца разпоредителни сделки с имуществени права извън кръга на обичайната му търговска дейност през последните три години преди подаване на молбата, както и причините за извършването им;

7. списък на всички кредитори, съдържащ за всеки кредитор:

а) име или наименование, единен идентификационен код или друг идентификационен номер, седалище и адрес на управление или съответно друг регистриран адрес;

б) основание и размер на вземането;

в) предоставени обезпечения;

г) оценка за пазарната стойност на непаричното задължение, изготвена към датата на подаване на молбата за стабилизация, когато вземането е непарично;

д) дали това лице е свързано или е било свързано с търговеца през последните три години преди подаване на молбата;

е) име или наименование, единен идентификационен код или друг идентификационен номер, седалище и адрес на управление или съответно друг регистриран адрес на третото лице, чието задължение е обезпечено, когато търговецът е предоставил обезпечение в полза на трето лице.

8. списък на всички длъжници на търговеца, съдържащ за всеки длъжник:

а) име или наименование, единен идентификационен код или друг идентификационен номер, седалище и адрес на управление или съответно друг регистриран адрес;

б) основание и размер на задължението;

в) предоставени обезпечения;

г) оценка за пазарната стойност на непаричното задължение, изготвена към датата на подаване на молбата за стабилизация;

д) дали това лице е свързано или е било свързано с търговеца през последните три години преди подаване на молбата, както и кои от вземанията му са трудносъбираеми или несъбираеми;

9. списък на класовете кредитори по чл. 789, ал. 1;

10. списък на всички контрагенти на търговеца, които няма да бъдат засегнати от плана за стабилизация, заедно с описание на причините защо се предлага да не бъдат засегнати;

11. изложение на обстоятелствата, поради които търговецът е в непосредствена опасност от неплатежоспособност, включително причините за това, както и размера на

паричните задължения с предстоящи падежи в следващите 12 6 месеца от подаване на молбата за стабилизация, които не може да бъдат изпълнени;

12. име и адрес на довереното лице, което ще подпомага търговеца в производството по стабилизация;

13. условията за плана за стабилизация относно:

а) мерките за реструктуриране на търговеца, включително промяна на състава, условията и структурата на активите и пасивите, сделки и действия на разпореждане и управление с активи, с търговското предприятие или обособена част от него, както и тяхната продължителност;

б) задълженията за информиране и консултиране при изменение на дейността, икономическото състояние и организацията на труда на предприятието съгласно чл. 130в от Кодекса на труда и приложимите актове на Европейския съюз;

в) очакваните финансови постъпления от дейността на търговеца през следващите 6 месеца;

г) очакваните финансови постъпления от изпълнението на мерките в плана за стабилизация, включително ново финансиране;

д) предложения на търговеца за начина, сроковете и условията, при които ще плати задълженията към кредиторите си;

е) степента на удовлетворяване, което получава всеки клас кредитори в сравнение с това, което би получил при осребряване на имуществото по предвидения от закона ред;

ж) гаранции и обезпечения, които търговецът е готов да предостави на всеки клас кредитори във връзка с плана за стабилизация;

з) необходимите разходи във връзка с договарянето и утвърждаването на плана за стабилизация;

и) други обстоятелства от значение за предлагания план за стабилизация по преценка на търговеца.

14. мотивирано изложение как планът за стабилизация ще предотврати несъстоятелността на търговеца и ще осигури жизнеспособността на дейността му, включително необходимите предпоставки за успеха на плана.”

3. АLINEЯ 2 се изменя така:

„(2) Очакваните финансови постъпления могат да бъдат:

1. ново финансиране от съществуващ или нов кредитор, предоставено с оглед на изпълнението на плана за стабилизация и предвидено в него;

2. междинно финансиране от съществуващ или нов кредитор, предоставено по време на производството по стабилизация, необходимо за продължаване на дейността на търговеца или за запазване или увеличаване на стойността на дейността му.“

4. Създават се ал. 8 и 9:

„(8) Необходимите разходи във връзка с договарянето и утвърждаването на плана за стабилизация могат да бъдат такси и възнаграждения за получаване на професионални съвети относно реструктурирането, трудови възнаграждения и други разходи за продължаване на дейността на търговеца, доколкото са свързани с договарянето и утвърждаването на плана.

(9) Министърът на правосъдието, министърът на икономиката и индустрията и министърът на иновациите и растежа съвместно утвърждават практически указания за изготвяне на план за стабилизация, които се публикуват в официалните интернет страници на Министерството на правосъдието, Министерството на икономиката и индустрията, Министерството на иновациите и растежа и Изпълнителната агенция за насърчаване на малките и средните предприятия.“

§ 87. В чл. 772 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 т. 2 се изменя така:

„2. може да назначи доверено лице, когато установи такава необходимост, и в този случай определя възнаграждението и обема на неговите правомощия в производството по стабилизация;”

2. Създава се нова ал. 2:

„(2) Съдът назначава доверено лице:

1. когато това е необходимо за опазване на интересите на страните;

2. когато планът за стабилизация може да бъде утвърден от съда чрез принудително налагане между класове кредитори;

3. по искане на търговеца или по искане на мнозинството от кредиторите и при поет ангажимент за заплащане на възнаграждението на довереното лице и разходите в производството по стабилизация.“

3. Досегашната ал. 2 става ал. 3.

4. Досегашната ал. 3 става ал. 4 и в нея думите „списъка на кредиторите по чл. 770, ал. 2, т. 1” се заменя със „списъка на кредиторите по чл. 770, ал. 1, т. 7“.

§ 88. В чл. 773, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

1. Точка 1 се изменя така:

„1. предложеният план не може да предотврати откриването на производство по несъстоятелност или да създаде условия за продължаване на дейността на търговеца.

2. В т. 6 думите „неполагане на грижата на добрия търговец” се заменят с „груба небрежност”.

§ 89. В чл. 776 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 след думата „акпиз,” се добавя „плащания на задължения към работниците и служителите, както и на“.

2. В ал. 3 думите „или да лиши“ се заличават, а думите „предостави това право на” се заменят с „предвиди извършването на действия на управление и разпореждане с имуществото само след предварително одобрение от”.

3. В ал. 6 се създава изречение второ: „Търговецът може да обжалва определението в 7-дневен срок по реда на Гражданския процесуален кодекс.”

4. Досегашната ал. 8 става ал. 7.

5. Досегашната ал. 7 става ал. 8 и се изменя така:

„(8) Налагането и отмяната на ограниченията върху дейността на търговеца по ал. 2 – 5 се вписват в търговския регистър въз основа на съответния съдебния акт.”

§ 90. В чл. 777 се правят следните допълнения:

1. В ал. 1 накрая се добавя „и при условие, че същият не е необходим за продължаване на дейността на търговеца”.

2. Създават се ал. 4 и 5:

„(4) Кредиторите не могат да откажат изпълнение, да прекратят или по друг начин да възразят на изпълнението на договори с търговеца, само поради откриването на производството по стабилизация или подаване на молба за това.

(5) След откриване на производството по стабилизация кредиторите не могат да откажат изпълнение, да прекратят или по друг начин да възразят на изпълнението на договори с търговеца, които са сключени преди откриването на производството по стабилизация и са необходими за продължаване на дейността му, само на основание, че не са платени.”

§ 91. В чл. 780 се правят следните допълнения:

1. В ал. 1 се създава изречение второ: „Не се спират изпълнителни дела срещу търговеца за събиране на вземания на работници и служители.“

2. В ал. 2, изречение първо след думите „производства срещу търговеца“ се добавя „с изключение на такива за събиране на вземания на работници и служители“.

3. В ал. 6 след думите „план за стабилизация“ се добавя в „в 4-месечен срок“

§ 92. Създава се чл. 780а:

„Пречки за образуване на производство по несъстоятелност“

Чл. 780а. След откриване на производство по стабилизация е недопустимо образуване на производство по несъстоятелност по искане на търговеца или негов кредитор. Срокът по чл. 626, ал. 1 започва да тече след прекратяване на производството по стабилизация“.

§ 93. В чл. 782 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

„(1) Довереното лице подпомага търговеца или неговите кредитори при изготвянето и договарянето на план за стабилизация и осъществява надзор върху дейността на търговеца, когато това е предвидено със съдебен акт в производството по стабилизация.“

2. В ал. 2 думите „с юридическо образование“ се заличават.

3. В ал. 4, изречение второ накрая се добавя „по предложение на търговеца“.

4. В ал. 5, т. 5 след думите „по искане на“ се добавя „търговеца или“.

§ 94. В чл. 783 ал. 1 се изменя така:

„(1) Довереното лице има следните правомощия:

1. разглежда възраженията и становищата на кредиторите по съставения от търговеца списък на кредиторите и да предложи на съда за утвърждаване списък на кредиторите, които имат право да гласуват плана за стабилизация;

2. изготвя писмен доклад за състоянието на имуществото и за дейността на търговеца;

3. упражнява надзор върху дейността на търговеца съобразно наложените от съда ограничения по чл. 776, ал. 2 – 5 и следи за изпълнението на наложените ограничения;

4. съобщава незабавно на съда за всички обстоятелства, които са основание за ограничаване дейността на търговеца;

5. упражнява надзор върху дейността на търговеца във връзка с изпълнението на утвърдения план за стабилизация.“

§ 95. В чл. 784 се правят следните изменения :

1. В ал. 1 изречение второ се заличава.

2. В ал. 2 думите „включително за съответствието на плана с чл. 770, ал. 3 и 4“ се заменят с „като го представя в 7-дневен срок преди съдебното заседание.“

§ 96. В чл. 786, ал. 1, изречение първо и ал. 4, думите „списъка по чл. 770, ал. 2, т. 1“ се заменят със „списъка по чл. 770, ал. 1, т. 7“.

§ 97. В чл. 789 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1, т. 5 след думите „горните класове“ се добавя: „с изключение на кредиторите по т. 2.

2. Алинея 4 се изменя така:

„(4) Кредиторите по т. 5 не участват в гласуването за приемане на плана за стабилизация.“

§ 98. В чл. 790 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2:

а) в т. 2 думите „и с мнозинството по чл. 789, ал. 4“ се заличават;

б) в т. 3 след думите „същ клас“ се добавя „се третираат равностойно и“

в) точка 4 се изменя така:

„4. планът е бил обявен в търговския регистър;

г) точка 6 се изменя така:

„6. когато планът предвижда ново финансиране, то трябва да е необходимо за изпълнението на плана и да не засяга несправедливо интересите на кредиторите;

д) създават се т. 9 и 10:

„9. когато има несъгласни с плана кредитори, планът няма да ги постави в по-неблагоприятно положение, отколкото биха били, в случай на прилагане на реда на вземанията по чл. 722, ал. 1;

10. прилагането му може да предотврати откриването на производство по несъстоятелност и да създаде условия за продължаване на дейността на търговеца.“

2. Създават се нови ал. 3 - 5:

„(3) По предложение на търговеца или с негово съгласие, съдът може да утвърди плана за стабилизация, без да са налице условията по ал. 2, т. 2, в случай че:

1. планът е одобрен от мнозинството от класове кредитори по чл. 789, ал. 1 с право на глас, включително от поне един клас от кредиторите по чл. 789, ал. 1, т. 1 - 3, а ако това е невъзможно, планът е одобрен от поне два от класовете кредитори по чл. 789, ал. 1 с право на глас, които в случай на прилагане на реда на вземанията по чл. 722, ал. 1 биха получили плащане;

2. несъгласните с плана класове кредитори с право на глас са засегнати поне толкова благоприятно, колкото всеки друг клас от същия ранг, и по-благоприятно от всеки по-нисък клас;

3. нито един клас кредитори не получава повече от дължимото по вземането му.

(4) Кредиторът е неблагоприятно засегнат, когато стойността на неговото вземане се намалява в резултат от прилагането на плана за стабилизация.

(5) Всеки кредитор, който не е съгласен с плана, може да направи писмено възражение срещу предложението за утвърждаване на плана за стабилизация в 7-дневен срок от обявяването на плана в търговския регистър, когато е допуснато нарушение на изискванията по ал. 2, т. 9 или ал. 3, т. 1, предложение второ. В такъв случай съдът назначава вещо лице за установяване на стойността на предприятието/имуществото на търговеца и съответно - на вземанията, в случай на прилагане на реда на вземанията по чл. 722, ал. 1.“

3. Досегашната ал. 3 става ал. 6 и в нея се създава изречение второ: „Жалбата срещу определението не спира изпълнението на утвърдения план за стабилизация“.

4. Досегашната ал. 4 става ал. 7 и в нея думите „в търговския регистър, че е постъпила жалба“ се заменят с „търговския регистър постъпилата жалба“.

5. Досегашната ал. 5 става ал. 8 и в нея след думите „се произнася“ се добавя „в 14-дневен срок“.

§ 99. В чл. 791 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 4 се изменя така:
„(4) Планът е задължителен за съдружниците и акционерите, включително за едноличния собственик на капитала на търговеца. Актовете и сделките, извършени от тях в нарушение на утвърдения план за стабилизация, са недействителни.“
2. Алинея 7 се изменя така:
„(7) С влизане в сила на определението на съда за утвърждаване на плана се прекратяват правомощията на довереното лице, освен в случаите, когато с определение на съда на довереното лице е възложено да упражнява надзор върху дейността на търговеца при изпълнението на плана за стабилизация.
3. В ал. 8, изречение второ накрая се добавя: „в 8-месечен срок“.
4. Създава се ал. 9:
„(9) С влизане в сила на определението на съда за утвърждаване на плана се прекратяват висящите производства по молби за откриване на производство по несъстоятелност за търговеца.“

§ 100. В глава петдесет и седма се създава чл. 795а:

„Защита на действия и сделки при стабилизация

Чл. 795а. (1) В случай на несъстоятелност на търговеца, обявена след утвърждаване на плана за стабилизация, не могат да бъдат отменени или обявени за нищожни или недействителни при условията на чл. 645 - 647 по отношение на кредиторите на несъстоятелността:

1. действията и сделките на търговеца, включени в утвърдения от съда план за стабилизация, чрез които се осигурява ново и междинно финансиране по смисъла на чл. 770, ал. 2, т. 1 и 2;

2. действията и сделките на търговеца, в изпълнение на които са направени разходи по чл. 770, ал. 8 за договаряне и утвърждаване на плана за стабилизация;

3. действията и сделките на търговеца, които са необходими за изпълнението на утвърдения план за реструктуриране и извършени в съответствие с него.

(2) Сключването и изпълнението на сделки за предоставяне на ново и междинно финансиране на търговеца не може да бъде основание за реализиране на отговорност за вреди на кредиторите, доколкото друго не е предвидено в закона.

(3) Вземанията на кредиторите, произтичащи от сключването и изпълнението на сделки във връзка с ново и междинно финансиране на търговеца, се удовлетворяват след вземанията по чл. 789, ал. 1, т. 3 и преди вземанията по чл. 789, ал. 1, т. 4.“

§ 101. В чл. 796 се правят следните изменения:

1. В ал. 1, т. 2 думите „независимо дали производството е било спирано“ се заличават.

2. Алинея 2 се изменя така:

„(2) С определението за утвърждаване на плана съдът прекратява производството по стабилизация и може да възложи на довереното лице да упражнява надзор върху дейността на търговеца във връзка с изпълнението на утвърдения план за стабилизация, като определя възнаграждението му.“

§ 102. В част пета се създава глава петдесет и девета с чл. 802 – 804:

„Глава петдесет и девета
Производство по стабилизация на предприемача

Субсидиарно приложение и особени правила

Чл. 802. Доколкото в тази глава няма особени разпоредби, за производството по стабилизация на предприемача се прилагат съответно разпоредбите относно производството по стабилизация за едноличния търговец.

Компетентен съд

Чл. 803. Компетентен съд в производството по стабилизация е окръжният съд по мястото на регистрация на предприемача, вписано не по-късно от 6 месеца преди момента на подаване на молбата за откриване на производство по стабилизация, а в случай че предприемачът няма място на регистрация – по неговия постоянен адрес.

Вписване и обявяване на актове в производството по стабилизация

Чл. 804. Актовете по чл. 767 в производството по стабилизация на предприемача се вписват или обявяват в информационната система за производство по несъстоятелност на Министерството на правосъдието.“

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 103. Този закон въвежда изискванията на Директива (ЕС) 2019/1023 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. за рамките за превантивно реструктуриране, за опрощаването на задължения и забраната за осъществяване на дейност, за мерките за повишаване ефективността на производства по реструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения и за изменение на Директива (ЕС) 2017/1132 (ОВ, L 172/18 от 26 юни 2019 г.).

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 104. Заварените висящи производства по несъстоятелност се приключват по реда на този закон, доколкото друго не е предвидено.

§ 104. Параграф 13 не се прилага за молби по чл. 625, подадени от длъжника преди влизане в сила на този закон.

§ 105. (1) Насрочените първи събрания на кредитори, които не са проведени към датата на влизане в сила на този закон, се отменят.

(2) Ако към датата на влизане в сила на този закон първото събрание на кредиторите е избрало постоянен синдик, същият се назначава от съда при наличие на останалите предпоставки за това.

§ 106. Заварените производства по обжалване на заповедта на министъра на правосъдието за изключване от списъка на лицата, които могат да бъдат назначавани за синдици, и тези по обжалване на определението по чл. 657, ал. 2 се приключват по досегашния ред.

§ 107. (1) Осребряването и разпределението на имуществото на длъжника в заварените производства по несъстоятелност се извършва по реда на този закон.

(2) Търговете, за провеждането на които е публикувано обявление, се довършват по досегашния ред.

(3) Продажби чрез пряко договаряне или чрез посредник, за които е дадено разрешение от съда и има избран купувач, се довършват по досегашния ред.

§ 108. Лице, което при влизане в сила на този закон е вписано в утвърдения от министъра на правосъдието и обнародван в „Държавен вестник“ списък на лицата, които могат да бъдат назначавани за синдици, но не отговаря на изискванията за стаж по този закон, запазва придобитата квалификация като синдик.

§ 109. (1) В 6-месечен срок от влизане в сила на този закон министърът на правосъдието утвърждава Етичния кодекс на синдиците и доверените лица по чл. 660, ал. 2 и издава наредбата по чл. 693а.

(2) Наредбата по чл. 655а, ал. 1 се привежда в съответствие с този закон в 6-месечен срок от влизането му в сила.

(3) Наредбата по чл. 31, ал. 1 от Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел се привежда в съответствие с този закон в 6-месечен срок от влизането му в сила.

§ 110. В 6-месечен срок от влизане в сила на този закон министърът на правосъдието, министърът на икономиката и индустрията и министърът на иновациите и растежа съвместно изработват и публикуват практическите указания за изготвяне на план за стабилизация по чл. 770, ал. 9.

§ 111. В Закона за съдебната власт (обн., ДВ, бр. 64 от 2007 г.; изм., бр. 69 и 109 от 2008 г., бр. 25, 33, 42, 102 и 103 от 2009 г., бр. 59 от 2010 г., бр. 1, 23, 32, 45, 81 и 82 от 2011 г.; Решение № 10 на Конституционния съд от 2011 г. – бр. 93 от 2011 г.; изм., бр. 20, 50 и 81 от 2012 г., бр. 15, 17, 30, 52, 66, 70 и 71 от 2013 г., бр. 19, 21, 53, 98 и 107 от 2014 г., бр. 14 от 2015 г., бр. 28, 39, 50, 62 и 76 от 2016 г., бр. 13 от 2017 г.; Решение № 1 на Конституционния съд от 2017 г. – бр. 14 от 2017 г.; изм., бр. 63, 65, 85, 90 и 103 от 2017 г., бр. 7, 15, 49 и 77 от 2018 г., бр. 17 от 2019 г.; Решение № 2 на Конституционния съд от 2019 г. – бр. 19 от 2019 г.; изм., бр. 29, 64 и 83 от 2019 г., бр. 11, 86, 103, 109 и 110 от 2020 г., бр. 16 от 2021 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2021 г. – бр. 41 от 2021 г.; Решение № 6 на Конституционния съд от 2021 г. – бр. 43 от 2021 г.; изм., бр. 80 от 2021 г., бр. 15 и 24 от 2022 г.) се създава нов чл. 377а:

„Чл. 377а. Висшият съдебен съвет предоставя за публикуване на Министерството на правосъдието информацията по член 24, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 година относно производството по несъстоятелност, както и данни относно производствата по несъстоятелност, стабилизация и опрощаване на задължения. Условието и редът за предоставяне на информацията се уреждат в наредба, издадена от Висшия съдебен съвет след съгласуване с министъра на правосъдието.“

§ 112. В Закона за малките и средните предприятия (обн., ДВ, бр. 84 от 1999 г.; изм., бр. 80 и 92 от 2000 г., бр. 42 от 2001 г., бр. 28 от 2002 г., бр. 64 от 2004 г., бр. 34, 59 и 80 от 2006 г., бр. 53 от 2007 г., бр. 43 от 2008 г. и бр. 82 от 2009 г., бр. 14 от 2015 г., бр. 17 от 2016 г., бр. 30 от 2018 г. и бр. 21 от 2020 г.) в чл. 7, ал. 1 се създава т. 14:

„14. информира и консултира предприятия, които са застрашени от настъпване на неплатежоспособност, относно възможностите за установяване на финансови затруднения и предприемане на необходимите действия.“

§ 113. В Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (обн., ДВ, бр. 105 от 2005 г.; изм. и доп., бр. 30, 33, 34, 59, 63, 73, 80, 82, 86, 95 и 105 от 2006 г., бр. 46, 52, 53, 57, 59, 108 и 109 от 2007 г., бр. 36, 69 и 98 от 2008 г., бр. 12, 32, 41 и 93 от 2009 г., бр. 15, 94,

98, 100 и 101 от 2010 г., бр. 14, 31, 77 и 99 от 2011 г., бр. 26, 38, 40, 82, 94 и 99 от 2012 г., бр. 52, 98, 106 и 109 от 2013 г., бр. 1 от 2014 г.; Решение № 2 на Конституционния съд от 2014 г. – бр. 14 от 2014 г.; изм., бр. 18, 40, 53 и 105 от 2014 г., бр. 12, 14, 60, 61 и 94 от 2015 г., бр. 13, 42, 58, 62, 97 и 105 от 2016 г., бр. 58, 63, 85, 86, 92 и 103 от 2017 г., бр. 7, 15, 27, 77 и 98 от 2018 г., бр. 17, 64, 83, 96 и 102 от 2019 г., бр. 18, 28, 34, 69, 104 и 105 от 2020 г. и бр. 25 от 2022 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 168 се създава т. 8:

„8. при погасяване на задълженията на едноличен търговец или предприемач, по отношение на който производството по несъстоятелност е прекратено поради изчерпване на масата на несъстоятелността, установено при условията и реда на чл. 760ж от Търговския закон.“

2. В чл. 189 ал. 1 се изменя така:

„(1) Оздравителен план, план в производството по стабилизация на търговец или извънсъдебно споразумение в производството по несъстоятелност не може да предвижда намаляване, отсрочване и/или разсрочване на публични задължения без предварителното съгласие на министъра на финансите. В тези случаи разпоредбите на чл. 184 не се прилагат. В случаите по изречение първо министърът на финансите се произнася в 2-месечен срок от получаване на искането ведно с плана за оздравяване или стабилизация или извънсъдебното споразумение, както и на положителното решение на Европейската комисия, когато такова се изисква по Закона за държавните помощи. Не се допуска преобразуване на публични задължения в акции и дялове от капитала на дружеството длъжник.“

§ 114. В Закона за особените залози (обн. ДВ. бр. 100 от 1996 г.; изм. бр. 86 от 1997 г., бр. 42 от 1999 г., бр. 19 и 58 от 2003г., бр. 34 и 43 от 2005 г., бр. 30 и 34 от 2006 г., бр. 59 и 108 от 2007 г., бр. 100 от 2008 г., бр. 24 от 2009 г., бр. 101 от 2010 г., бр. 38 от 2012 г., бр. 15 от 2013 г., бр. 107 от 2014 г., бр. 50 от 2015 г., бр. 50 от и 105 от 2016 г., бр. 62 от 2017 г., бр. 65 от 2018 г., бр. 83 и 102 от 2019 г. и бр. 8 от 2022 г.) в чл. 43, ал. 1 се създава изречение второ: „Ако в срок до 6 месеца от откриване на производството по несъстоятелност на длъжника не е реализирано имуществото, предмет на изпълнението по изречение първо, то се предава на синдика и се реализира в производството по несъстоятелност.“

§ 115. В Гражданския процесуален кодекс (обн., ДВ, бр. 59 от 2007 г.; изм., бр. 50 от 2008 г.; Решение № 3 на Конституционния съд от 2008 г. – бр. 63 от 2008 г.; изм., бр. 69 от 2008 г., бр. 12, 19, 32, 42 от 2009 г.; Решение № 4 на Конституционния съд от 2009 г. – бр. 47 от 2009 г.; изм., бр. 82 от 2009 г., бр. 13 и 100 от 2010 г.; Решение № 15 на Конституционния съд от 2010 г. – бр. 5 от 2011 г.; изм., бр. 45, 49 и 99 от 2012 г., бр. 15 и 66 от 2013 г., бр. 53 и 98 от 2014 г., бр. 50 от 2015 г., бр. 15 и 43 от 2016 г., бр. 8, 13, 63, 86, 96 и 102 от 2017 г., бр. 42 и 65 от 2018 г., бр. 38, 83, 98 и 100 от 2019 г., бр. 68, 98 и 110 от 2020 г., бр. 9 и 15 от 2021 г. и бр. 15 от 2022 г.) се създава нов чл. 516а:

“Чл. 516а (1) Запор върху дружествен дял на дружество с променлив капитал се налага чрез изпращане на запорно съобщение до дружеството. Дружеството незабавно вписва запора в книгата на съдружниците.

(2) Запорът има действие от момента на връчване на запорното съобщение и обхваща всички имуществени права от дружествения дял.

(3) Дружеството е длъжно в срока по чл. 508 да съобщи на съдебния изпълнител какви дружествени дялове притежава длъжникът, наложени ли са други запори и по какви претенции.

(4) От получаване на заповното съобщение дружествените дялове преминават в разпореждане на съдебния изпълнител.

(5) След налагането на запора вискателят може да поиска извършване на публична продажба.

(6) Съдебният изпълнител продава дружествените дялове по установения за тях начин. Той действа от свое и за сметка на длъжника."

§ 116. Параграфи 1, 5, т. 1, 6, т. 2, 7, 8 и параграф 11 влизат в сила 8 месеца след влизане в сила на настоящия закон.

§ 117. Параграфи 76, 101 и параграф 114, т. 1 влизат в сила от 01 февруари 2023 г.

Законът е приет от 48-ото Народно събрание на 2022 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ВНОСИТЕЛИ:

Могилу Георги Цурганов
Емилия Димитрова Велюва

Криволаз Лелюков Кунин
Анастас Фергусов Клементов
Анастас В. Славов

Уляна Симеонова Кръстикова
Александар Димитров Сидишев

Ивонка Антонина Милева
Радослав Самуелов Бурдаева
Мартин Димитров Димитров
Стефан Александров Михайлов
Владислав Рачев

Бонифато Іваново Бонифато

Хубово Димитро Тодорово

Уган Бернаб Бернаб

Албано Хуаново Марко

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ОСМО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПРОЕКТ

МОТИВИ

КЪМ ПРОЕКТА ЗА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ТЪРГОВСКИЯ ЗАКОН

I. Дружество с променлив капитал

1. Причини, които налагат приемането и цели, които се поставят със законопроекта

През изминалите години България се утвърди като един от ключовите центрове за иновативно развитие в Европа. Наред със значимата роля, която страната ни играе като стратегически център във веригата на производство на големи международни технологични компании, расте и броят на българските компании, които създават и развиват в България технологични продукти и системни решения с принос към българската и световната икономика. Талантливи екипи създават нова генерация български компании и продукти в различни сфери като FinTech (иновации във финансовите услуги), BioTech (иновации в биотехнологиите), RegTech (иновации в управлението на регулаторните процеси), AI (изкуствен интелект), machine learning (машинно учене), blockchain (блокчейн) и IoT (интернет на нещата). Расте броят на компаниите, работещи в сферите като конструиране на дроневи и роботика, космически разработки и други индустрии с висока добавена стойност.

Повечето от тези нови български компании, подобно на конкурентите им от САЩ, Европа, Япония, Китай са започнали своя жизнен цикъл като стартъп (startup) компании. Това са непублични компании, създадени от предприемачи и подпомогнати финансово с инвестиции от трети лица, чиято основна цел е създаването и разработването на иновативен продукт и/или услуга, създаващи потенциал за бърз растеж на тези компании. Крайната цел на съществуване на стартъп компаниите е или да бъдат продадени в своята цялост на друго лице, или да бъдат трансформирани в публични компании чрез предлагане на техните акции на регулираните пазари.

Действащата нормативна уредба на търговски дружества в България не може да отговори на спецификите, свързани с дейността на иновативните и ориентирани към растеж стартъп компании. Български стартъп компании, които са работили, били са в контакт или са чували за модела на Силициевата долина в САЩ за стартиране и финансиране на компании търсят инструменти, подобни на съществуващия отвъд океана модел, който ще им даде възможност да се ползват от наложилите се в практиката средства за набиране на финансиране от стартъп компаниите без да се налага учредените от тях български компании да се пререгистрират в чужди юрисдикции. Акционерното дружество има някои характеристики, които могат да отговарят на посочените специфики, но няколко основни въпроса предотвратяват ползването му от предприемачите в страната – високият начален капитал както предвидените в търговския закон условия за структурирането, функционирането и

взаимодействието на органите на управление на акционерните дружества се явяват сложни и скъпи за малките компании в началния етап на тяхното развитие. От друга страна, дружеството с ограничена отговорност като най-често ползваната правна форма за стартиране на бизнес в България не предоставя възможност за емитиране на акции и други инструменти за набиране на средства или предоставяни като стимули за задържане на служителите.

Проектът на Закон за изменение и допълнение на Търговския закон цели да модернизира нормативната база в областта на действащото дружествено право чрез адаптиране на правната рамка към променящите се обществени отношения в сферата на предприемачеството, съобразно неговото развитие, описано по-горе. Със законопроекта се предвижда създаването на нов тип търговско дружество – „дружество с променлив капитал“ („ДПК“), с което да се предоставят конкурентни условия за стартиране на иновативни и бързо развиващи се стартър компании в България.

Дружеството с променлив капитал е базирано на принципа на договорната свобода при определяне структурата, компетентността и функционирането на органите на управление, респ. определяне отношенията между съдружниците. В правния му режим са заимствани най-подходящите за стартър компаниите елементи от уредбата на АД и ООД. Въвеждането на възможност новият тип дружество да е с променлив капитал ще доведе до по-голяма гъвкавост и оперативност в управлението му, съответстваща на динамиката на обществените отношения, свързани с разработването и внедряването на иновативни продукти, услуги и/или бизнес модели и до намаляване на административната тежест и разходите, свързани с увеличаването и намаляването на капитала.

В сравнителноправен план отделни страни-членки на Европейския съюз са предприели и предприемат мерки за създаване на благоприятни условия за развитието на стартър компании на местно ниво чрез модернизиране на дружественото си право и въвеждане на нов тип дружествени форми. Примери в това отношение са германското *Unternehmergeellschaft (UG)* (дружествено на предприемача), френското *Société par actions simplifiée (SAS)* или в превод Улеснено акционерно дружество) испанското *Sociedad Limitada Nueva Empresa (SLNE)*, словашкото *Jednoduchá spoločnosť na akcie* (улеснено акционерно дружество), полското *Prosta spółka akcyjna* (улеснено акционерно дружество).

2. Структура

За реализиране на заложените със законопроекта цели се предлага да се изменени и допълни действащият търговски закон като се създаде нова глава Петнадесет „а“ „Дружество с променлив капитал“, структурирана в 5 раздела. Предвижда се създаването на напълно нов вид дружество, непознато за българското търговско право до този момент, и поради тази причина текстовете са структурирани като изцяло нова глава от Търговския закон, без препращане към определени текстове на познатите до момента дружества в България. Систематичното му място е отредено след уредбата на ООД и АД, доколкото макар и самото то да не е капиталово по смисъла на закона, както беше споменато по-горе е базирано и съчетава много решения, познати при ООД и АД.

В общите разпоредби (Раздел I) е залегнало изискването във фирмата на дружеството да се съдържа означението „дружество с променлив капитал” или съкращението “ДПК”. За наименованието на дружеството е избрана най-съществената му особеност – променливият капитал, която трябва да се схваща в смисъл, че капиталът не подлежи на вписване в Търговския регистър и поради това е определен като „променлив”. Изрично е предвидено, че това ще е правна форма, подходяща за реализиране на предприемачески проекти, доколкото в тази форма могат да съществуват само микро и малки предприятия. Посочено е минималното съдържание на дружествения договор, като е застъпен водещият принцип за договорната свобода чрез допускането в него да се включват и други условия с оглед учредяването, съществуването, управлението и прекратяването на дружеството.

В следващия Раздел II са развити основните изисквания при отчитането на капитала и дружествените дялове, разгърнат е принципът за свобода на договарянето между съдружниците, което позволява изпълнение на специфичните за рисковото капиталово инвестиране права като право на привличане (drag-along), предимствено право (preemptive right), право на присъединяване (tag-along). В законопроекта е заложена принципната свобода на прехвърляне и наследяване на дружествените дялове, доколкото те не са ограничени с дружествения договор.

Дружеството ще може да придобива собствените си дялове. Това правило цели да улеснява възможността за привличане и задържане на висококвалифицирани специалисти чрез създаване на нужната нормативна уредба за предоставяне на наети от ДПК лица на възможност да придобият дялове от същото като се сключва договор за това (договор за опции или т.нар. вестинг). При определени в договора условия наети от дружеството лица ще имат право да придобият до 15 % от всички дялове в ДПК, което ще се упражнява само чрез прехвърляне на собствени дялове на дружеството.

В края на финансовата година управителният съвет, съответно управителят, следва да установят броя и стойността на придобитите през финансовата година дялове от наети лица, а заедно с годишния финансов отчет и доклад с информация за сключените договори за придобиване на дялове от наети лица.

Проектът предвижда минимален набор от права и задължения на съдружниците в Раздел III, които могат да бъдат доразвити или ограничени на база текстовете в дружествения договор. В този смисъл, при ДПК ще може да се вмени задължение за личен принос на съдружниците и/или на част от тях, както и аналогична възможност за изключване на съдружник, ако същият не допринесе за дейността и развитието на дружеството. За дружествените дялове на изключения съдружник се предвижда да се поемат по решение на общото събрание от останалите съдружници и/или от дружеството съгласно предвидените за това условия и ред в дружествения договор.

На следващо място, определените в закона основания за прекратяване на участието на съдружник биха могли да се доразвият в дружествения договор, с което да се отговори на специфични очаквания и постигнати уговорки за това между съдружниците. След прекратяването на участието дружеството следва да изплати на напускащия съдружник стойността на дружествения му дял към момента на прекратяването, освен ако е уговорено друго в дружествения договор.

Правилата за управлението на дружеството чрез неговите органи (общо събрание на съдружниците и управителен съвет или управител) са посочени в Раздел IV. Предвижда се всеки от съдружниците да има толкова гласа в общото събрание, колкото съответстват на номиналната стойността на дела му, освен ако се предвиди друго в дружествения договор.

Съставът и структурата на лицата с право на глас в общото събрание на ДПК се определят на база вписване в книгата на съдружниците към последното число на месеца, предхождащ деня на провеждане на общото събрание. Със законопроекта се предвиждат традиционните методи за свикване на общото събрание - чрез писмена покана до съдружниците, която да се обяви в търговския регистър или да се връчи лично срещу подпис. Сроктът за обявяване на поканата в Търговския регистър е поне 15 дни преди датата на общото събрание, а когато поканата се връчва на всички съдружници - срокът е 7 дни. На следващо място, засилено е приложението на електронните средства за комуникация като се предвижда възможност свикването на общо събрание на ДПК да става с покана до всички съдружници поне 7 дни преди датата на общото събрание посредством електронни средства с изрично потвърждение за получаването. Писмените материали, свързани с дневния ред на общото събрание, трябва да бъдат предоставени на съдружниците по начин, предвиден в дружествения договор, най-късно до датата на обявяването или изпращане на поканите за свикване на общото събрание.

Участието на съдружниците в общото събрание може да се осъществява както присъствено, така и не присъствено, а също и чрез електронни средства, за което следва да се предвидят подробности в дружествения договор или в самата покана за свикване. Протоколирането на заседанието на общото събрание може да бъде както на хартиен, така и на електронен носител. Законопроектът регулира и въпроси, свързани с компетентност на общото събрание, кворум и мнозинства, като чрез дружествения договор биха могли да се приемат отклонения и развитие на минималната законова уредба. Също така, на база договорната свобода би могло да се предвиди, че поименно определени съдружници, както и един или повече съдружници, притежаващи поне 30 на сто от гласовете в общото събрание, ще имат привилегии при упражняване на правото на глас и/или право на вето при приемането на решения от общото събрание.

Управлението и представителството на ДПК може да се осъществява чрез управителен съвет или управител, като и в двата случая се допуска това да бъде и юридическо лице, включително то да представлява дружеството. За функционирането на управителния съвет като колективен орган са предвидени процедурни правила, изисквания за кворум и мнозинство, които биха могли да се доразвият в дружествения договор. Със законопроекта са регулирани общите принципи за отговорностите на членовете на управителния съвет като избягване и разкриване на конфликт на интереси, дължимата грижа при изпълнение на дейността си, както и солидарна отговорност за причинените на дружеството вреди.

При вписване в регистъра на лицата, овластени да представляват дружеството, се предвижда представяне на съгласие и образец от подписа, като е предвидено алтернативен режим за формата на даване на съгласие - нотариално заверено или подписано с квалифициран електронен подпис. Предвидено е и облекчение при

представяне на образец от подпис като за лице, овластено да представлява дружеството, български гражданин същият се получава автоматично от търговския регистър чрез информационните фондове, свързани с българските документи за самоличност по смисъла на Закона за българските документи за самоличност, а за чужди граждани – с нотариална заверка на подписа или чрез електронен образ на подписа, подписан с квалифициран електронен подпис – при подаване по електронен път. Облекчаване на изискванията за форма целят облекчаване на документооборота и е в отговор на динамично променящата се среда. С оглед уеднаквяване на режима, същата възможност е предвидена и за представителите на дружеството с ограничена отговорност, акционерното дружество, клоновете на юридически лица, и за ликвидаторите. За изграждане на инфраструктурата, позволяваща свързване между информационните фондове, свързани с българските документи за самоличност, и Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел е предвиден *vacatio legis* от 8 месеца.

В последния Раздел V са посочени правилата при преобразуване и прекратяване на ДПК. Предвидено е задължително преобразуване, ако към края на финансовата година дружеството престане да отговаря на изискванията за микро или малко предприятие по смисъла на Закона за малките и средни предприятия. В този случай, то се преобразува в капиталово дружество по реда на раздел III от глава Шестнадесета на ТЗ.

С цел яснота при другите случаи на преобразуване на ДПК, в преходните и заключителни разпоредби на законопроекта са добавени две нови разпоредби в глава Шестнадесета на ТЗ като решението за преобразуване трябва да се приеме от общото събрание на съдружниците с мнозинство 3/4 от гласовете. На следващо място, ако ДПК участва в преобразуване, за него ще се прилагат правилата за персоналните дружества.

Предвижда се, че § 1, 5, т. 1, 6, т. 2, 7, 8 и § 11 от закона влизат в сила 8 месеца след влизане в сила на настоящия закон.

3. Изменения в други закони

Предвидено е само едно изменение в Гражданско процесуалния кодекс, което е необходимо с цел уреждане на способа за изпълнение върху дялове на ДПК.

4. Финансови средства, необходими за прилагането на новата уредба

Приемането на законопроекта ще бъде свързано с разходи на Агенция по вписванията – Търговски регистър за адаптиране на информационните й системи относно регистрацията на ДПК и вписването на промени по електронната му партида.

Приемането на предложения законопроект ще доведе до намаляване на началните разходи при учредяване на ново дружество, както и поддържането му в сравнение с АД.

5. Очаквани резултати от прилагането на новата уредба

Със законопроекта се очаква да се създаде по-голяма гъвкавост и достъпност при създаването и управлението на иновативните и ориентирани към бърз растеж

малки компании, без да им се създават допълнителни административни пречи, което ще ги направи привлекателни за привличане на инвестиции.

Позволявайки на участниците в дружеството с променлив капитал сами да определят и структурират управлението му според нуждите си и на база очакванията на инвеститорите, би ги улеснило и би намалило административната тежест при управлението му.

От своя страна, създаването на стимули за наети от дружеството с променлив капитал лица да подкрепят неговото развитие, е допълнителна предпоставка за развитието на този тип инструменти за инвестиции. Мотивът на наетите лица да приемат подобен тип допълнително стимулиране се състои в надеждата, че компанията ще има успешно развитие и получените на този етап от нейното развитие дялове ще имат значително по-висока последваща цена.

Предвидените със законопроекта облекчения при създаване на стартъп компании, в крайна сметка ще създаде нови възможности за икономически растеж вследствие наличие на повече иновативни и ориентирани към растеж компании, разработващи продукти и услуги за целия свят, дигитализация на производството и растеж на БВП.

II. Несъстоятелност, стабилизация, процедури, свързани с физически лица - предприемачи

Причини, които налагат приемането на законопроекта

Производството по несъстоятелност е производство за универсално принудително изпълнение, което има за цел справедливо удовлетворяване на кредиторите и създаване на възможност за оздравяване предприятието на неплатежоспособния търговец.

В общия случай производството по несъстоятелност се развива чрез осребряване на имуществото на длъжника в хода на производството по несъстоятелност. При действащата правна уредба няма ограничение за броя процедури по продажба на имуществото, което води до ненужно удължаване на производството по несъстоятелност и изчерпване на всички активи за покриване на разноски за производството. Производствата, които са свързани с производството по несъстоятелност (искови производства за установяване на вземания, спорове между кредитори, искове за недействителност на извършени разпореждания от длъжника и пр.), също водят до удължаване на производството по несъстоятелност във времето и до неговото оскъпяване. Това натоварва кредиторите, които често е необходимо да авансират разноски, за да осигурят възможност за развитие на производството по несъстоятелност и свързаните с него производства. Продължителността на производствата по несъстоятелност води до натоварване на окръжните съдилища с постоянно администриране на дела по несъстоятелност, с голям брой участници с противоречиви интереси.

В резултат на недостатъчната прозрачност на провежданите от синдиките процедури по осребряване, в съчетание с липсата на ефективен контрол на извършените оценки и действия на синдика по продажба, се стига до случаи, в които имущество от масата на несъстоятелността се продава на изключително занижени цени или по начини, ощетяващи голяма част от кредиторите. Към момента законът не

предвижда възможност за провеждане на електронни търгове и продажби, каквито са предвидени в Гражданския процесуален кодекс (ГПК). Така липсват предпоставки за прозрачност на процедурите по продажба и добра информираност на потенциалните купувачи за продажбите, извършвани от синдиките.

Дългата продължителност на производствата по несъстоятелност, ниската им ефективност, високите разноски за производството и обстоятелството, че кредиторите рядко се удовлетворяват изцяло при осребряването, са проблеми, които неотложно трябва да се разрешат. Проектът на Закон за изменение и допълнение на Търговския закон предлага изменения и допълнения, насочени към подобряване ефективността на правната рамка относно несъстоятелността и оздравяването, като отчита предложенията на проект „Реформи в областта на несъстоятелността в България“, изпълняван съвместно от Министерството на правосъдието и Службата за подкрепа на структурните реформи на Европейската комисия.

Директива (ЕС) 2019/1023 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 година за рамките за превантивно реструктуриране, за опрощаването на задължения и забраната за осъществяване на дейност, за мерките за повишаване на ефективността на производствата по реструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения и за изменение на Директива (ЕС) 2017/1132 (Директива за реструктурирането и несъстоятелността) (Директива (ЕС) 2017/1132) има за цел да подпомогне доброто функциониране на вътрешния пазар чрез премахването на пречките за свободното движение на капитали и свободата на установяване, произтичащи от различията в националното законодателство на държавите членки по превантивно реструктуриране, несъстоятелност, опрощаване на задължения и забрана за осъществяване на дейност.

Предвидената в Директива (ЕС) 2017/1132 на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2017 година относно някои аспекти на дружественото право (Директива (ЕС) 2017/1132) рамка за превантивно реструктуриране има за цел да осигури възможност за реструктуриране на предприятията на длъжниците с финансови затруднения, за да продължат да осъществяват дейността си. Уреденото в част пета на Търговският закон производство по стабилизация, създадено със Закона за изменение и допълнение на Търговския закон (ДВ, бр. 105 от 2016 г.), в сила от 1 юли 2017 г., има за цел да предотврати откриването на производство по несъстоятелност чрез постигане на споразумение между търговеца и кредиторите му за начина на изпълнение на задълженията му, което да доведе до продължаване на дейността на търговеца, в голяма степен отговаря на изискванията относно превантивно реструктуриране. Въпреки предвидената нормативна рамка малък брой длъжници – търговци, са се възползвали от възможността да искат стабилизация. Ограниченият брой производства по стабилизация се дължи на многобройните документи и доказателства, които длъжникът следва да предостави на съда като условие за разглеждане на неговата молба за откриване на производство по стабилизация, трудностите при договаряне на план за стабилизация със засегнатите кредитори, продължителността и разноските в производството. Изискването за надзор върху дейността на длъжника по време на производството по стабилизация и след приключването му с одобрен план, осъществяван от съда и надзорен орган, и дори възможността за пълно лишаване на длъжника от правото да управлява дейността си и да се разпорежда с правата си прави производството по стабилизация още по-непривлекателно за длъжника с финансови затруднения.

Действащото законодателство не урежда възможността физическите лица, които не са търговци, да бъдат обявени в несъстоятелност. Поради това всички физически лица – предприемачи, осъществяващи за своя сметка, на свой риск и отговорност

стопанска дейност, занаят или свободна професия, които във връзка с дейността си имат финансови затруднения, спират или прекратяват дейността си поради невъзможност да погасят съществуващите си задължения, не разполагат с възможността да искат образуване на производство по реструктуриране на дейността си, производство по несъстоятелност и производство за погасяване на техните задължения. Водените срещу тях искиви съдебни производства и индивидуални изпълнителни производства от различни кредитори в отделни и често многобройни производства затрудняват защитата и възможността за постигане на общо споразумение с кредиторите за едновременно и справедливо удовлетворяване на вземанията. Липсва възможността добросъвестният предприемач, който не е търговец, да иска договаряне на стабилизация с кредиторите и да продължи дейността си. И най-накрая, веднъж изпаднал в несъстоятелност, предприемачът ще понася ограничения и забрани да осъществява занапред такава дейност, когато законът предвижда такива. Налице е необходимост от въвеждане на производство за реструктуриране, съобразено с изискванията на Директива (ЕС) 2017/1132, което да е достъпно за длъжници с финансови затруднения при вероятност от несъстоятелност – както търговци, така и предприемачи, с цел да се предотврати несъстоятелността на длъжника и да се осигури жизнеспособността му. Необходимо е също уреждане на възможността за откриване на производство по несъстоятелност по отношение на длъжник – предприемач, както и свързаното с това производство за опрощаване на задължения, когато след приключване на производството по несъстоятелност са останали неудовлетворени кредитори.

Предлаганите изменения и допълнения в Търговския закон имат за цел да оптимизират законовата уредба в следните основни направления:

1. Подобряване ефективността на производството по несъстоятелност

1.1. Създаване на ясни критерии за откриване на производство по несъстоятелност

Промяната в чл. 742, ал. 1 цели подобряване на легалната дефиниция на понятието „свърхзадълженост“ като традиционно основание за откриване на производство по несъстоятелност при капиталовите дружества, така че то да отразява отрицателния собствен капитал на търговското дружество – не само паричните, но и други задължения с имуществен характер.

1.2. Постигане на бързина на производството по несъстоятелност

С промените в чл. 613а се създават общи норми относно сроковете за подаване на въззивна, съответно на касационна жалба, срещу което и да е от решенията по делото по несъстоятелност, внася се яснота за началния момент на течението им и се въвежда регулация по отношение на сроковете за подаване на отговор на жалбите. Предвид изискванията в касационното производство към жалбата да бъде представено изложение на основанията за допускане на касационния контрол и същата да бъде преподписана от адвокат срокът за подаването на касационна жалба е по-дълъг от този за подаване на въззивна жалба. Сроковете за обжалване са обвързани от оповестяването на решенията в търговския регистър, тъй като този способ на съобщаване е по-бърз и по-сигурен от връчването на съобщения по реда на ГПК. Въззивните и касационните жалби също ще се считат за връчени чрез обявяването им в търговския регистър, от който момент тече срокът за отговор на същите. С изменението се уреждат сроковете за подаване на отговор на жалбите, по отношение на които поради липсата на разпоредби в Търговския закон субсидиарно приложение досега намираха нормите на чл. 263 от ГПК, съответно на чл. 283 от ГПК, във връзка с чл. 621 от Търговския закон.

С изменението на чл. 629 е осигурена възможност молбите по чл. 625 на длъжника и на кредиторите срещу същия длъжник да бъдат разгледани в рамките на

едно производство. Така, от една страна, производството по несъстоятелност ще може да се открие въз основа на молбата на длъжника, когато молбата по чл. 625 на кредитора е неоснователна само поради липса на активна легитимация по нея, а от друга страна, се избягва обвързване на кредиторите от решения, постановени въз основа на представена от длъжника с молбата му по чл. 625 невярна документация за финансово-икономическото му състояние. Разрешението е дадено въз основа на препоръчаните и възприети като добри законодателни практики на държави – членки на ЕС.

За да се осигури реалното и бързо развитие на производството по несъстоятелност, с промените в чл. 639б, ал. 1 се въвежда възможност за предварително осребряване от синдика на актив на длъжник с разрешението на съда, позволяващ да бъдат осигурени разноските, необходими за развитие на производството по несъстоятелност, ако те не бъдат внесени от заинтересованите лица. Разширява се и кръгът на лицата, които могат да предплатят разноските – както кредиторите, така и всяко лице, което има правен интерес от реалното развитие на производството по несъстоятелност, каквито например са обезпечените кредитори на трети лица, собствениците на капитала и членовете на управителните органи на длъжника. Осигуряването на разноските чрез предварително осребряване на актив на длъжника предотвратява възможността за многократни и неограничени на брой спирания на производствата по несъстоятелност, всяко от които за период от поне една година, редувани с възобновяване на производството за няколко месеца, при които с години реално не се извършват действия за удовлетворяване на кредиторите.

В чл. 632 се предвиждат промени, насочени към ограничаване на продължителността на производството по несъстоятелност в случаите, когато длъжникът няма имущество или то е недостатъчно да покрие разноските за производството по несъстоятелност и паричните средства за тези разноски не са авансирани от заинтересованите лица. Законопроектът предвижда възможност за спиране на това основание само веднъж в производството, за да се избягва водене на продължителни и безпредметни производства по несъстоятелност. Така, в случай че не бъде поискано възобновяването му в едногодишен срок, производството ще бъде прекратено.

С измененията на чл. 638 са предвидени изключения от правилото за спиране на завареното индивидуално принудително изпълнение по ГПК върху имущество на длъжника в случаите, когато вече има обявен купувач. Постъпилите суми от проданта, получените над размера на обезпечението суми и удържаните задатъци по чл. 493 от Гражданския процесуален кодекс се внасят в масата на несъстоятелността след приспадане на таксите и разноските по проданта. По този начин, от една страна, се избягва ненужното повторно извършване на продан на същия актив в производството по несъстоятелност и свързаните с това разходи, а от друга страна, се постига бързо удовлетворяване на кредиторите на несъстоятелността чрез разпределение на получената сума от проданта по ГПК след приспадане на разходите за нея.

С изменения в чл. 679 се предлага връчването на съобщенията и призоваването на всички страни (както на длъжника, така и на кредиторите) във връзка с производството по искане за отмяна на решение на събрание на кредиторите да става чрез обявяване в търговския регистър. Действащите разпоредби предвиждат призоваването на длъжника да става чрез призовка, а за кредиторите – чрез обнародване в „Държавен вестник“. Измененията са насочени към постигане на сигурност и бързина на призоваването, а оттам и на своевременно приключване на спора относно законсъобразността на атакуваното решение и развитие на производството по несъстоятелност.

1.3. Ускоряване и облекчаване на процеса във фазата на предявяване и приемане на вземанията

За да се намали административната тежест, да се ускори процедурата по предявяване и приемане на вземанията, да се улеснят кредиторите и да се подпомогне и подобри работата на синдиките, както и предвид разпоредбите на Регламент за изпълнение (ЕС) 2017/1105 на Комисията от 12 юни 2017 година за изготвяне на формулярите, посочени в Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета относно производството по несъстоятелност, с предложени чл. 693а се въвеждат стандартизирани образци на молбата за предявяване на вземанията и за изготвяните от синдика списъци на приетите и неприетите вземания, сметки за разпределение и отчети, както и на декларациите и съгласието на синдика по чл. 656, ал. 1 и 2, които образци следва да бъдат утвърдени с наредба на министъра на правосъдието. Във връзка с това изрично в чл. 685 се регламентира съдържанието на молбата за предявяване на вземане.

В съответствие с дадените препоръки за подобряване на ефективността на правната рамка на производствата по несъстоятелност твърде краткият 7-дневен срок за изготвяне от синдиките на списъците на приетите и неприетите вземания по чл. 686 се заменя с 14-дневен.

1.4. Намаляване на съдебните такси, приложими за отменителните иски

С промените в чл. 649 се удължава преклузивният срок за предявяване на специалните иски по чл. 649, ал. 1 за защита на масата на несъстоятелност. Така се гарантира възможността синдиките да получат информация и да се снабдят с доказателства относно всички действия и сделки, попадащи във фактическите състави на специалните иски, преди изтичането на преклузивния срок за завеждането им, което в повечето случаи е затруднено от недобросъвестни действия на длъжника. Намалява се размерът на дължимите държавни такси по тези и обусловените от тях иски чрез определянето им върху една четвърт от цената на иска. Намаляват се и разходите за сметка на масата на несъстоятелността, а оттам и увреждането на кредиторите при отхвърлянето на исковите, което ще стимулира синдиките да ги предявят.

1.5. Повишаване на ефективността на процеса по осребряване на имуществото

В новия раздел II в глава четиридесет и шеста се предвижда възможност за извършването на продажба на имуществото от масата на несъстоятелността (като цяло, на обособена част или на отделни права и активи) чрез електронен публичен търг. Ще бъде използвана електронната платформа за явно наддаване, уредена в ГПК, като основен способ на осребряване по делата по несъстоятелност с оглед на неговата прозрачност, ефективност и бързина, включително от гледна точка на постигане на оптимална цена и предвид обезпечаване на възможността синдикът да провежда едновременно множество продани на различни обекти от масата на несъстоятелността.

За да се обезпечи успешното приключване на проданта, когато има обявен първоначален или последващ купувач, с промяната на чл. 717д сроковете за внасяне на продажната цена се увеличават, като се уеднаквяват със сроковете в индивидуалното изпълнение по ГПК. Урежда се възможността купувачът – кредитор, да упражни правото да прихване продажната цена с вземането си само ако вземането му е безспорно и изискуемо. Ако е оспорено обезпечението или привилегията на вземането, то се счита за необезпечено и внесена от кредитора – купувач, сума се заделя до разрешаване на спора за обезпечението/привилегията.

1.6. Правила срещу недобросъвестно поведение на страните в производствата по несъстоятелност и стабилизация

Предложеното изменение на чл. 613 предвижда местната компетентност на съда по несъстоятелността да се определя според седалището на длъжника, вписано не по-късно от 6 месеца преди подаването на молбата за откриване на производство по несъстоятелност. Цели се предотвратяването на злоупотреби от страна на недобросъвестни длъжници, които променят седалището си единствено с цел „избор“ на съд по несъстоятелност.

С отмяната на раздел III на глава четиридесет и втора с чл. 669 – 672 отпада институтът на първото събрание на кредиторите, провеждано въз основа на списък на кредиторите по данни от търговските книги на длъжника, които често не отразяват реалните кредитори, и което на практика вече не се провежда по повечето дела по несъстоятелност. По този начин събранието на кредиторите за избор на постоянен синдик ще се свиква след одобряване от съда на първия списък на приетите вземания, т.е. след идентифициране на истинските кредитори на длъжника. Така се предотвратява практиката другите органи в производството по несъстоятелност – синдикът и комитетът на кредиторите, да бъдат избирани от мними кредитори, вписани от длъжника в търговските му книги, за които е невъзможно или трудно да бъде доказано, че са свързани с длъжника лица.

Като предпоставка за законосъобразност на решенията на събранието на кредиторите в чл. 676 се прецизира участието, лично или чрез пълномощник на кредитор, в събрание на кредиторите. Изменената разпоредба на чл. 673, ал. 3 дава възможност на кредитор със спорно вземане да бъде предоставено правото на глас в събрание на кредиторите независимо дали спорът за вземането се разглежда по реда на чл. 637, ал. 3 или по реда на чл. 694. С оглед на ограничените и изчерпателно изброени в Търговския закон правомощия на събранието на кредиторите в новата разпоредба на чл. 678, ал. 2 се предвижда, че приетите извън неговата компетентност решения са нищожни. Нищожността на решенията следва да бъде прогласена от съда съгласно предложеното допълнение на чл. 679, ал. 1.

1.7. Гарантиране на качеството на оценките на активите

За да се гарантира качеството на оценките на активите, в чл. 677, ал. 5 са въведени изисквания, на които следва да отговарят оценителите. За да се гарантира качеството на оценките на активите, включително правилното определяне на метода и условията на оценка на имуществото, законът предвижда, че оценител може да бъде само лице, което е вписано в регистъра на независимите оценители по Закона за независимите оценители.

1.8. Усъвършенстване на уредбата на дейността на синдиките

С промените в чл. 655, ал. 2 се завишават критериите към лицата, които могат да бъдат синдизи с оглед на значимостта на фигурата на синдика за производството по несъстоятелност и гарантиране на професионалните качества на лицата, назначавани за синдизи. Минималният изискуем стаж по специалността вече е 5-годишен. За да се гарантира, че не е налице конфликт на интереси между синдика, от една страна, и длъжника и кредиторите, от друга страна, се въвежда и изискването лицето, което се назначава за синдик в конкретното производство, да не ги е представлявало в последните три години преди встъпването си в длъжност. Синдикът следва да изпълнява задълженията си при спазване на Етичния кодекс на синдиките и доверените лица, който се утвърждава от органа, осъществяващ контрол върху тези лица – министърът на правосъдието.

Създават се правила, насочени към защита на правата на синдика. С допълнението в чл. 657, ал. 2 се предвижда даването на писмени обяснения от синдика, преди съдът да го освободи поради негово виновно поведение. В чл. 663, ал. 1 се предвижда право на синдика да обжалва с частна жалба наложена му глоба във връзка с

неизпълнение на задълженията му. Разпоредбата на чл. 655, ал. 3 внася яснота относно критериите, при които синдикът може да бъде заличен от списъка на синдиците, т.е. лишен от правоспособност, за да се гарантира принципът, че тежестта на наказанието трябва да е пропорционална на тежестта на извършеното нарушение. Обезпечава се възможността синдикът да даде писмени обяснения преди произнасянето на органа – съда или министъра на правосъдието да се произнесе при установено негово нарушение. Проявление на принципа на пропорционалност са и предвидените за първи път правомощия на министъра на правосъдието временно да отстрани синдика от списъка на лицата, които могат да бъдат назначавани като синдици, или да отправи предупреждение за изключване от този списък.

Досега изключените от списъците на министъра на правосъдието и на Централната банка синдици, както и освободените от съда поради виновното им поведение бяха лишавани от възможността да упражняват дейност като синдици завинаги, което бе неоправдано тежка санкция. С оглед на това със законопроекта се предвижда, че след изтичане на 3-годишен срок от влизането в сила на акта за тяхното заличаване от списъка на синдиците синдиците имат право да възстановят правоспособността си след подаване на заявление до министъра на правосъдието за вписване в регистъра на синдиците, без да полагат повторно изпит, ако отговорят на останалите законови изисквания. Повторното вписване на синдика в списъка по ал. 1, т. 5 на това основание е възможно само веднъж.

С цел предотвратяване на противоречива съдебна практика изрично е предвидено, че при освобождаване на временния синдик преди провеждане на събрание на кредиторите съдът назначава служебен синдик (чл. 667).

С отмяната на раздел IIa в глава четиридесет и втора с чл. 668a и 668b отпада фигурата на помощник-синдика. По този начин отпада възможността лица, които нямат изискуемата за синдиците квалификация, по договор със синдика да извършват определени действия от компетентността на синдика. С оглед на липсата на съдебен контрол върху тяхната дейност не бяха защитени в достатъчна степен интересите на кредиторите.

2. Усъвършенстване на производството по стабилизация

Производство по стабилизация е създадено със Закона за изменение и допълнение на Търговския закон (ДВ, бр. 105 от 2016 г.), в сила от 01.07.2017 г., същото е действащо производство у нас и в голяма степен отговаря на изискванията относно превантивно реструктуриране. Проектът на Закон за изменение и допълнение на Търговския закон предвижда система от разпоредби, насочени към усъвършенстване на действащото производство по стабилизация и осигуряването на възможно най-пълно съответствие с изискванията на Директива (ЕС) 2019/1023.

2.1. Прецизиране на целта на производството

Изменената разпоредба на чл. 761 предвижда, че производството по стабилизация на търговец има за цел да предотврати откриването на производство по несъстоятелност чрез постигане на споразумение между търговеца и кредиторите му за реструктуриране на предприятието, което да доведе до продължаване на дейността на търговеца. Реструктурирането на предприятието на търговеца може да включва промяна на състава, условията и структурата на активите и пасивите, като сделки и действия на разпореждане и управление с активи, с търговското предприятие или обособена част от него, промяна на органите на управление и други подходящи мерки.

Субектите, по отношение на които производството по стабилизация не е приложимо, са изброени в чл. 764, ал. 1. Изключенията произтичат от принципната неприложимост на производството по несъстоятелност по общия ред поради особения

предмет на дейност на изключените субекти и необходимостта от упражняване на специален надзор върху тях.

Директива (ЕС) 2019/1023 предвижда, че за да се избегнат ненужните разходи и да се насърчат длъжниците да поискат реструктуриране на ранен етап на техните финансови затруднения, те по принцип следва да продължат да разполагат с контрол върху своето имущество и ежедневното управление на стопанската си дейност. Назначаването на специалист по реструктуриране, който да осъществява надзор или да поеме частичен контрол върху дейността на длъжника, следва да бъде преценявано във всеки конкретен случай с оглед на нуждите на длъжника. В съответствие с тази цел законопроектът предвижда довереното лице да бъде предлагано от длъжника (чл. 770, ал. 1, т. 12), а необходимостта от назначаването му да се преценява при условията на чл. 772, ал. 1 и 2. Правомощията на довереното лице са уредени в чл. 783, ал. 1, като новото в тях е упражняването на надзор върху дейността на търговеца във връзка с изпълнението на утвърдения план за стабилизация и в тази връзка съответно е изменена разпоредбата на чл. 791, ал. 7.

Новост в производството е отпадането на института на надзорния орган, който съгласно чл. 796, ал. 2 можеше да бъде едноличен или колективен, назначен от съда с определението за утвърждаване на плана, с правомощията по чл. 700а да дава предварително съгласие за извършване на изброени сделки и действия от органите на длъжника. Отпадането се обосновава както с оглед на намаляване на разходите за длъжника, така и с оглед на принципната самостоятелност на длъжника при осъществяване на дейността му при стабилизация. Функциите на надзорния орган се поемат от довереното лице след преценка на необходимостта от осъществяване на надзор при изпълнение на плана за стабилизация и същите са изцяло подчинени на изпълнението на мерките в плана за стабилизация, които може да са различни от посочените в чл. 700а, ал. 8 от закона действия и сделки.

2.2. Въвеждане на ясни правила за изготвяне на план за стабилизация

Разпоредбите на чл. 769 и 770 са изменени и допълнени с оглед на въвеждането на ясни правила относно съдържанието на молбата за откриване на производство по стабилизация и плана за стабилизация. Броят на приложенията, включително доказателствата и информацията във връзка с молбата, е намален до минимално необходимия за преценка на съда относно наличието на предпоставките за откриване на производството. Съдържанието на информацията в представения от търговеца план за стабилизация е съобразено със задължителното такова съгласно изискванията на Директива (ЕС) 2019/1023, като се отчитат особеностите на националното законодателство във връзка с преценката за неплатежоспособност и риск от вероятна несъстоятелност. Предвижда се, че министърът на правосъдието и министърът на икономиката съвместно утвърждават практически указания за изготвяне на план за стабилизация, които се публикуват на официалните интернет страници на Министерството на правосъдието, Министерството на икономиката и индустрията, Министерството на иновациите и растежа и на Изпълнителната агенция за насърчаване на малките и средните предприятия. По този начин се цели създаване на предпоставки за достъпност на производството по стабилизация, включително за нуждите на търговци и предприемачи, които са микро-, малки и средни предприятия.

Предвиждат се нови разпоредби в чл. 770, които уреждат очакваните финансови постъпления при изпълнение на плана за стабилизация – ново финансиране от съществуващ или нов кредитор, предоставено с оглед на изпълнението на плана за стабилизация и предвидено в него, както и междинно финансиране от съществуващ или нов кредитор, предоставено по време на производството по стабилизация, необходимо за продължаване на дейността на търговеца или за запазване или

увеличаване на стойността на дейността му. Важна част от предложението е мотивираното изложение как планът за стабилизация ще предотврати несъстоятелността на търговеца и ще осигури жизнеспособността на дейността му, включително необходимите предпоставки за успеха на плана.

2.3. Създаване на механизъм за приемане на плана и без съгласието на всички засегнати кредитори

Ключово за успеха на стабилизацията е съгласието на кредиторите на длъжника относно приемането и изпълнението на предвидените в плана мерки за реструктуриране. Постигането на споразумение между търговеца и кредиторите му за реструктуриране на предприятието е единствената възможност за продължаване на дейността на търговеца при определени условия с оглед на предотвратяване на бъдещо производство по несъстоятелност. Съгласието на кредиторите предполага постигане на компромиси, основани на принципа на зачитане на висшия интерес на кредиторите, съгласно който несъгласните с плана кредитори няма да бъдат поставени в по-неблагоприятно положение в резултат от плана, отколкото биха били в случай на прилагане на реда на вземанията при извършване на разпределение на осребреното имущество по чл. 722, ал. 1.

Действащата разпоредба на чл. 789, ал. 3 е изцяло съобразена с предвижданията на Директива (ЕС) 2019/1023, че за приемането на плана е необходимо мнозинство повече от половината от вземанията във всеки клас, както и да са гласували минимум три четвърти от броя кредитори в класа. Тъй като изискването на чл. 789, ал. 4 да са гласували кредиторите, които притежават повече от три четвърти от вземанията, съставлява допълнително утежняващо условие за приемане на плана, въвеждането на което не е предвидено като възможност, законопроектът предвижда съответно отпадането му.

В чл. 790, ал. 3 се въвежда институтът на принудително налагане на плана за стабилизация, когато не е налице необходимото мнозинство от гласовете на кредиторите съгласно чл. 789, ал. 3. Съдът може да утвърди плана за стабилизация при наличие на всички останали предпоставки, и ако в допълнение са изпълнени условията по чл. 790,

ал. 2, т. 1-3: 1. планът е одобрен от мнозинството от класове кредитори по чл. 789, ал. 1 с право на глас, включително от поне един клас от кредиторите по чл. 789, ал. 1, т. 1-3, а ако това е невъзможно, планът е одобрен от поне два от класовете кредитори по чл. 789, ал. 1 с право на глас, които в случай на прилагане на реда на вземанията по чл. 722, ал. 1 биха получили плащане; 2. несъгласните с плана класове кредитори с право на глас са засегнати поне толкова благоприятно, колкото всеки друг клас от същия ранг, и по-благоприятно от всеки по-нисък клас; 3. нито един клас кредитори не получава повече от дължимото по вземането му. В допълнение, в чл. 790, ал. 4 е въведено правило, че кредиторът е неблагоприятно засегнат, когато стойността на неговото вземане се намалява в резултат от прилагането на плана за стабилизация.

Новата разпоредба на чл. 790, ал. 5 предвижда съответна защита на кредиторите, които не са съгласни с плана. Всеки кредитор, който не е съгласен с плана, може да направи писмено възражение срещу предложението за утвърждаване на плана за стабилизация в 7-дневен срок от обявяването на плана в търговския регистър, когато планът ги поставя в по-неблагоприятно положение, отколкото биха били в случай на прилагане на реда на вземанията по чл. 722, ал. 1, или ако планът не е одобрен от поне два от класовете кредитори по чл. 789, ал. 1 с право на глас, които в случай на прилагане на реда на вземанията по чл. 722, ал. 1 биха получили плащане. В такъв случай съдът назначава вещо лице за установяване на стойността на

предприятието/имуществото на търговеца и съответно – на вземанията, в случай на прилагане на реда на вземанията по чл. 722, ал. 1.

Преодоляването на блокиращо мнозинство е предвидено от закона като възможност за налагане на плана за стабилизация, което е съобразено както с интересите на кредиторите, така и с възможността да се търси начин жизнеспособният длъжник да продължи дейността си.

2.4. Осигуряване на възможност за ефективно прилагане на плана за стабилизация

С оглед на осигуряване на възможност за бързо и ефективно изпълнение на утвърдения от съда план за стабилизация чл. 790, ал. 6 от законопроекта предвижда, че обжалването на плана за стабилизация не спира изпълнението му.

Съгласно действащата разпоредба на чл. 791, ал. 1 утвърденият от съда план за стабилизация е задължителен за търговеца и за кредиторите, чиито вземания са възникнали преди датата на решението за утвърждаване на плана, включително за онези, които не са взели участие в производството или са гласували против плана. В допълнение, новата ал. 4 предвижда, че планът е задължителен за дружествените органи и собствениците на капитала на търговеца. Актовете и сделките, извършени от тях в нарушение на утвърдения план за стабилизация, са недействителни. Собствениците на капитала на търговеца са трети лица, които не участват в приемането на плана за стабилизация; нямат право да го оспорват, но техните права и интереси също могат да бъдат засегнати от плана за стабилизация. Независимо че тяхното съгласие се предполага, щом търговецът сам е иницирал производството по стабилизация и е предложил условията на плана, реална е възможността собствениците и органите на търговеца да извършат актове и сделки, които са насочени срещу интересите на кредиторите и се отклоняват от мерките в плана за стабилизация. С оглед на предотвратяването на неблагоприятните последици от подобни актове и сделки законопроекът предвижда изрично тяхната недействителност.

Новост в производството по стабилизация, която е свързана с уредбата на новото и междинно финансиране, е защитата на правата на кредиторите, предоставили ново и междинно финансиране. Тези кредитори са поели риска да встъпят в отношения с търговец в открито производство по стабилизация, осигурявайки финансови постъпления за изпълнението на плана за стабилизация или по време на производството по стабилизация за продължаване на дейността на търговеца, без да участват в производството по приемане на плана за стабилизация и съответно без да могат да го обжалват. В новосъздадения чл. 795а се предвижда, че в случай на несъстоятелност на търговеца, обявена след утвърждаване на плана за стабилизация, не могат да бъдат отменени или обявени за нищожни или недействителни при условията на

чл. 645 - 647 по отношение на кредиторите на несъстоятелността действията и сделките на търговеца, включени в утвърдения от съда план за стабилизация, чрез които се осигурява ново и междинно финансиране по смисъла на чл. 770, ал. 2, т. 1 и 2. Такава защита е предвидена и по отношение на действията и сделките на търговеца, в изпълнение на които са направени разходи за договаряне и утвърждаване на плана за стабилизация. В чл. 795а се предвижда още, че сключването и изпълнението на сделки за предоставяне на ново и междинно финансиране на търговеца не може да бъде основание за реализиране на отговорност за вреди на кредиторите, доколкото друго не е предвидено в закона. В допълнение, вземанията на кредиторите, произтичащи от сключването и изпълнението на сделки във връзка с ново и междинно финансиране на търговеца, се удовлетворят след публичноправните вземания по чл. 789, ал. 1, т. 3 и преди кредиторите с необезпечени вземания по чл. 789, ал. 1, т. 4.

3. Създаване на правна уредба относно производството по несъстоятелност и погасяване на задължения на физически лица – предприемачи

Законопроектът предвижда създаване на глава петдесет и втора „а“ „Несъстоятелност на предприемача“ с чл. 760а – 760е, с която за първи път се предлага правна уредба на производството по несъстоятелност за физически лица, които са предприемачи.

3.1. Общи правила относно производството по несъстоятелност и производството по стабилизация на предприемачите

Законопроектът предвижда приложното поле на производството по несъстоятелност и производството по стабилизация за търговците да намерят съответно приложение и към предприемачите. Сходствата в начина на упражняване на дейността от лицата търговци и предприемачи - за тяхна сметка, на техен риск и отговорност, с цел получаване на доходи или печалба, предполага да бъдат използвани вече утвърдените правни институти на несъстоятелността и стабилизацията за търговците. Особено близко е сходството между дейността на предприемача и тази на едноличния търговец, при което физическото лице организира своята дейност, без личното му имущество да е обособено от имуществото на неговото предприятие. Систематично уредбата на несъстоятелността на предприемачите следва да намери своето място в Търговския закон чрез въвеждане на правила за субсидиарно прилагане на действащите разпоредби и специални правила, където са необходими.

В чл. 760а се съдържа легалната дефиниция на понятието „предприемач“ по смисъла на закона – всяко физическо лице, упражняващо стопанска дейност, занаят или свободна професия, доколкото неговото предприятие по предмет и обем не изисква воденето на делата по търговски начин. Разпоредбата обхваща всички възможни категории дейности, извършвани от физически лица за тяхна сметка, на техен риск и отговорност с цел получаване на доходи или печалба. Поради многообразието на възможните проявни форми на дейност на предприемачите и правния режим за тяхното извършване легалната дефиниция очертава общо характеристиките на дейността на предприемача и изброява примерно такива дейности. Важно отграничение на понятието „предприемач“ от това за търговец – физическо лице по смисъла на чл. 1, ал. 3 от Търговския закон, е дали предприятието му по предмет и обем изисква воденето на делата по търговски начин. В зависимост от това обстоятелство по отношение на дейността на физическото лице ще се прилагат или разпоредбите относно търговеца, или тези относно предприемача.

Доколкото предприятието на предприемача не изисква воденето му търговски начин, законопроектът предлага създаване на легална дефиниция на предприятието на предприемача. Съгласно чл. 760б предприятието на предприемача е съвкупност от права, задължения и фактически отношения във връзка с упражняваната от него стопанска дейност, занаят или свободна професия.

В чл. 760в от законопроекта се предвижда, доколкото в тази глава няма особени разпоредби, за производството по несъстоятелност на предприемача да се прилагат разпоредбите за едноличния търговец.

3.2. Специални правила относно производството по несъстоятелност на предприемачите

Във връзка с установяването на неплатежоспособност в чл. 760г, ал. 1 се предвижда, че освен в случаите по чл. 608, ал. 1, неплатежоспособен е предприемач, който не е в състояние да изпълни изискуемо парично задължение, породено от или отнасящо се до сделка, свързана с упражняваната от него стопанска дейност, занаят или свободна професия. По този начин се разширява кръгът на възможните задължения и се включват нови такива, свързани с дейността на предприемача. Същевременно в чл.

760г, ал. 3 се предвижда, че презумпцията за неплатежоспособност по чл. 608, ал. 2 не се прилага по отношение на предприемача, тъй като предприемачът няма задължението да заявява за обявяване в търговския регистър финансови отчети.

С оглед на липсата на изискване за отделно водене на личното имущество от това на предприятието, както и на липсата на нормативно уредено производство за личния фалит на физическото лице законопроектът предвижда, че личните задължения на предприемача ще се считат за свързани с упражняваната от него стопанска дейност, занаят или свободна професия.

В чл. 760д се предвижда, че компетентен съд в производството по несъстоятелност е окръжният съд по мястото на регистрация на предприемача, вписано не по-късно от 6 месеца преди момента на подаване на молбата за откриване на производство по несъстоятелност, а в случай че предприемачът няма място на регистрация – по неговия постоянен адрес. Така разпоредбата осигурява приоритет на мястото на регистрация на дейността на предприемача, където се предполага установяването на неговото предприятие и имущество. И тъй като е възможно предприемачът да няма регистрация, когато такава не се изисква от закона, постоянният адрес на физическото лице е другият възможен критерий за определяне на местно компетентния окръжен съд.

Тъй като предприемачите не подлежат на вписване в търговския регистър, законопроектът предвижда, че актовете в производството по несъстоятелност на предприемача се вписват или обявяват в информационната система за производство по несъстоятелност на Министерството на правосъдието.

3.3. Правила относно погасяването на задължения на предприемачите

Законопроектът урежда за първи път възможността за погасяване на задълженията на физическо лице – едноличен търговец или предприемач, след откриване на производството по несъстоятелност. Като последица от това съгласно чл. 706и предвидените в закона ограничения и забрани за упражняване на търговска дейност, стопанска дейност, занаят или свободна професия отпадат от датата на настъпване на погасяване на задълженията.

В чл. 760ж, ал. 1 са уредени всички предпоставки, чието наличие кумулативно е необходимо, за да настъпи погасяване на задълженията на предприемача: да е прекратил упражняването на търговската дейност, стопанската дейност, занаята или професията, с която са свързани задълженията; да е погасил разносните в производството по несъстоятелност; да е погасил поне 1/3 от задълженията, при условие че същите не надхвърлят стойността на неговия несеквестрируем доход по чл. 446 от Гражданския процесуален кодекс за срок от три години след датата на откриване на производството по несъстоятелност, при спазване на реда на вземанията по чл. 722, ал. 1; да не е извършил действия или сделки от момента на откриване на производството по несъстоятелност, които увреждат интересите на кредиторите. Последната предпоставка за погасяване на задълженията на предприемача е изтичането на 3-годишен срок от влизането в сила на решението на съда по чл. 707, ал. 1 за утвърждаване на плана за оздравяване и прекратяване на производството, съответно – от влизането в сила на решението на съда по чл. 632, ал. 4, с което се обявява неплатежоспособността, установява се, че наличното имущество не е достатъчно за покриване на разносните, и производството се прекратява, или от определеното на съда по чл. 716а, ал. 3 за одобряване на плана за осребряване, а когато няма такъв – от съставянето на първия опис на масата на несъстоятелността.

Погасяването на задълженията на предприемача настъпва по силата на закона при наличието на всички предпоставки считано от деня на най-късно настъпилата от тях. Задълженията за удовлетворяване на определени категории привилегировани

задължения не се погасяват независимо от настъпването на предпоставките по чл. 760ж, ал. 1: вземания, обезпечени със залог или ипотека, или запор или възбрана, вписани по реда на Закона за особените залози, вземания за глоби и имуществени санкции, за непозволено увреждане, за издръжка, вземания, възникнали след откриване на производството по несъстоятелност, както и разноски в производството по несъстоятелност.

Предпоставките относно погасяването на разноските в производството по несъстоятелност и поне 1/3 от задълженията към кредиторите се установяват по съдебен ред след извършване на проверка от съда. В чл. 760з се предвижда, че молбата на предприемача за установяване на тези предпоставки се подава до компетентния съд по несъстоятелността и се разглежда при условията и по реда на чл. 752 - 755. Повторното подаване на молба за проверка на предпоставките за погасяване на задълженията в срок три години е недопустимо.

4. Други предложения за изменение и допълнение на закона

С оглед на транспонирането на Директива (ЕС) 2019/1023 в чл. 620а е установено задължение на органите на длъжника при наличие на непосредствена опасност от неплатежоспособност и при отчитане на интересите на кредиторите, на съдружниците, акционерите и едноличния собственик на капитала на търговеца, както и на работниците и служителите да предприемат всички необходими действия за избягване на неплатежоспособността и свръхзадължеността на търговеца, както и да не застрашават жизнеспособността на предприятието умишлено или с груба небрежност.

С изменението на чл. 189 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс значително се оптимизира процедурата за даване на предварително съгласие на министъра на финансите относно плановете за оздравяване и стабилизация, като се въвежда по-кратък срок за произнасяне, което не се предхожда от съгласувателна процедура с органите по чл. 184, ал. 1 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

Съобразно изискванията на Директива (ЕС) 2019/1023 за въвеждане на инструменти за ранно предупреждение относно обстоятелствата във връзка с риска от вероятна несъстоятелност се предвижда създаване на точка 14 в чл. 7, ал. 1 от Закона за малките и средните предприятия. Съгласно предложената нова разпоредба изпълнителният директор на Изпълнителната агенция за насърчаване на малките и средните предприятия към министъра на икономиката ще информира и консултира предприятия, които са застрашени от настъпване на неплатежоспособност, относно възможностите за установяване на финансови затруднения и предприемане на необходимите действия. Целта е осигуряване на информацията относно наличните производства и мерки във връзка със стабилизацията и погасяването на задължения по удобен начин за микро-, малки и средни предприятия.

Предвижда се създаване на чл. 377а в Закона за съдебната власт, съгласно който Висшият съдебен съвет предоставя за публикуване на Министерството на правосъдието информацията по член 24, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 година относно производството по несъстоятелност, както и данни относно производствата по несъстоятелност, стабилизация и опрощаване на задължения. Условията и редът за предоставяне на информацията ще се уреждат в наредба, издадена от Висшия съдебен съвет след съгласуване с министъра на правосъдието. Предложената разпоредба на чл. 377а осигурява възможността за събиране и обобщаване на национално равнище на данните относно производствата по стабилизация, несъстоятелност и опрощаване на задължения, които следва да се съобщават на Комисията на Европейския съюз ежегодно, в съответствие с изискванията на Директива (ЕС) 2019/1023.

Законопроектът предвижда възстановяване на правото на лице, което е било обявено в несъстоятелност или е било управител, член на управителен или контролен орган на дружество, прекратено поради несъстоятелност през последните две години, предхождащи датата на несъстоятелността, ако са останали неудовлетворени кредитори, да бъде прокурист, едноличен търговец, управител на дружество с ограничена отговорност или член на съвет на акционерно дружество. Според предложените изменения и допълнения на разпоредбите на чл. 21, чл. 57, чл. 141 и чл. 234 от Търговския закон ограниченията отпадат с изтичането на 5-годишен срок от обявяването на лицето в несъстоятелност, съответно – от прекратяването на дружеството поради несъстоятелност. Отпадането на ограниченията се декларира изрично с посочване на конкретните обстоятелства.

За осигуряване на защита на правата на работниците и служителите, чиито правоотношения с несъстоятелния длъжник се прекратяват, както и на пълно съответствие с изискването на чл. 5, ал. 10 от Кодекса за социалното осигуряване се предвижда съответно допълване на разпоредбите на чл. 632, ал. 6 и чл. 735, ал. 3 от Търговския закон. Преди да постанови решението за прекратяване на производството по несъстоятелност и заличаване на длъжника от търговския регистър съдът проверява дали длъжникът е изпълнил посочените задължения и дали е представил удостоверение за предаване на ведомостите, издадено от териториалното поделение на Националния осигурителен институт съгласно чл. 5, ал. 10 от Кодекса за социално осигуряване.

С предложените изменения и допълнения на Търговския закон се цели:

1. Справедливо, ефективно и бързо удовлетворяване на кредиторите в производството по несъстоятелност, както и запазване на масата на несъстоятелността на длъжника.
2. Премахване на пречките за ефективна стабилизация на жизнеспособни длъжници с финансови затруднения, свеждане до минимум на загубата на работни места и запазване на ползите от дейността им за обществото и икономиката.
3. Създаване на възможност за предприемачите да се възползват ефективно от втори шанс чрез погасяване на задължения, след като дейността им е била прекратена поради несъстоятелност и са останали неудовлетворени вземания на кредитори.

Очакваните резултати от прилагането на измененията и допълненията на закона са:

1. Подобряване ефективността на производството по несъстоятелност чрез създаване на условия за бързина и процесуална икономия, намаляване на разходите и усъвършенстване на уредбата на събирането на кредиторите, синдика и оценителите.
2. Усъвършенстване на производството по стабилизация и насърчаване на използването му чрез опростяване на правилата, запазване на контрола върху дейността и намаляване на разходите, въвеждане на механизми за принудително налагане на плана за стабилизация и за защита на изпълнението му.
3. Осигуряване на възможност на физически лица – предприемачи да се ползват от производството по несъстоятелност, стабилизация и погасяване на задълженията

Предвижда се, че § 76, 101 и § 114, т. 1 от закона влизат в сила от 01 февруари 2023 г.

III. Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз

Предложеният в законопроекта нов вид търговско дружество няма пълен аналог в правото на страните членки на ЕС, но не противоречи на никое от изискванията на законодателството, хармонизиращо дружественото право на европейско ниво.

Проектът на Закон за изменение и допълнение на Търговския закон в частта за производството по несъстоятелност и стабилизация е свързан с прилагането на следните актове на Европейския съюз:

Директива (ЕС) 2019/1023 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 година за рамките за превантивно реструктуриране, за опрощаването на задължения и забраната за осъществяване на дейност, за мерките за повишаване на ефективността на производствата по реструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения и за изменение на Директива (ЕС) 2017/1132 (Директива за реструктурирането и несъстоятелността);

Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и Съвета от 20 май 2015 година относно производството по несъстоятелност;

Регламент за изпълнение (ЕС) 2017/1105 на Комисията от 12 юни 2017 година за изготвяне на формулярите, посочени в Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета относно производството по несъстоятелност.

Законопроектът не съдържа разпоредби, свързани с въвеждането на регулаторни режими.

ВНОСИТЕЛИ:

Норму Стефанов Младши
Таня Елена Демитрова Петрова

Кристина Лимова Кучева
Христина Кадриева Кайджанова
Анастасия Василева

Уляна Симеонова Мутафчиева
Александра Димитрова Сиделис
Ивонка Антоанела Иванова
Валентина Симеонова Вълчанова
Мария Димитрова Димитрова
Стефан Александров Михайлов
Виктория Почева

Бонягас Намант Борисов
Хуарай Дунитро Тедасов
Уман Бенед Бенед .

Алексин Хуарай Мурел - = :

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ОСМО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Предварителна оценка на въздействието
на Проект на Закон за изменение и допълнение на Търговския закон

I. Основания на законодателната инициатива

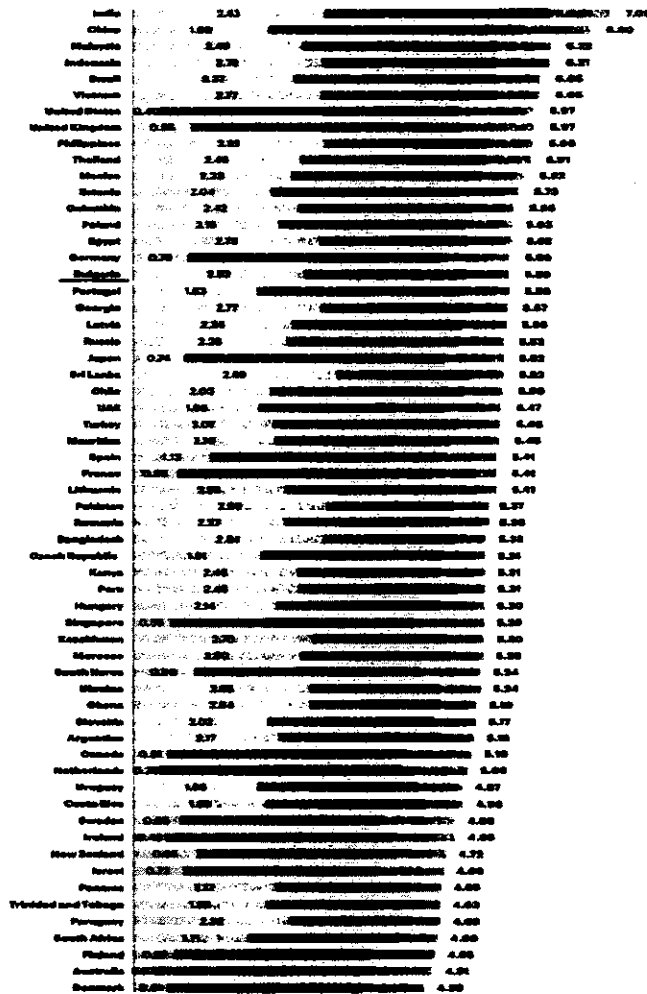
1. Дружество с променлив капитал

През изминалите години България се утвърди като един от ключовите центрове за иновативно развитие в Европа. Броят на стартиращите технолични компании расте всяка изминала година, а също така се забелязва и значителна тенденция на повишаване на приходите в технологичния сектор като цяло. Бяха проведени множество локални и международни събития (във времената преди кризата породена от разпространението на Ковид-19), които срещнаха водещи фигури от бизнеса, академичната общност, инвеститори и международни експерти, ангажирани с разработването на политики за подобряване на дигиталната трансформация, научноизследователската и развойна дейност, задържането и създаването на кадри, увеличаване на обемите и създаването на силни и работещи пазари за рисковото капиталово финансиране и образователната система. В същото време по данни на А.Т. Kearney's Global Services Location Index 2021 (виж. графика 1) България се нареди на второ място в Централна и Източна Европа, на четвърто място в цяла Европа и на седемнадесето в света като предпочитана дестинация за създаване на КРО (knowledge process outsourcing), ВРО (business process outsourcing) и ИТО (IT outsourcing) центрове на глобални компании.

Графика 1.

Figure 5
GSL11-00

- Financial attractiveness
- People skills and availability
- Business environment
- Digital resonance

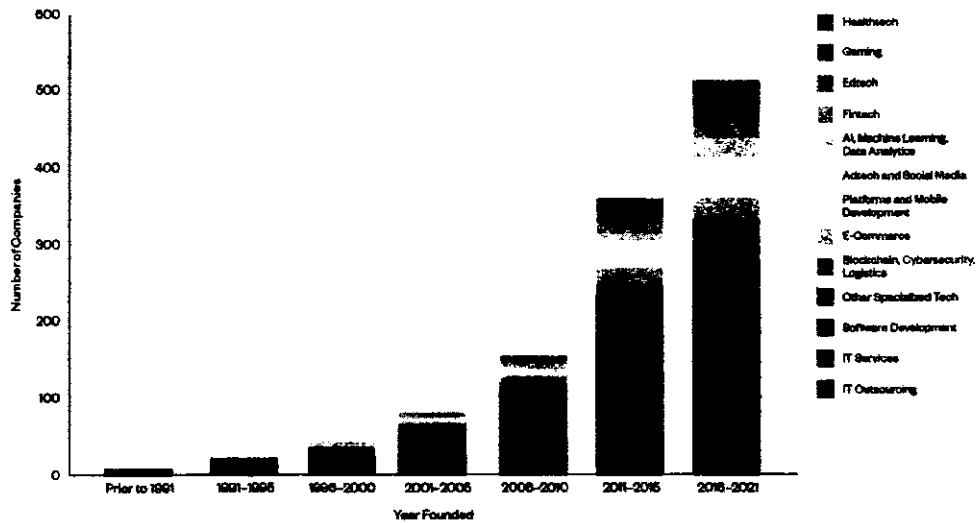

Наред със значимата роля, която страната ни играе като стратегически център във веригата на производство, расте и броят на компаниите, които създават и развиват в България технологични продукти и системни решения с принос към световната споделена икономика. Талантливи инженерни екипи създават нова генерация FinTech (финансово-технологични), BioTech (биотехнологични), RegTech (регулаторно-технологични) компании и продукти, базирани на AI (изкуствен интелект) и machine learning (машинно самообучение), blockchain (блокчейн) и IoT (интернет на нещата). Расте броят на proptech (property technology - технологии в недвижимите имоти) решения, дронове и роботика, космически разработки и други индустрии с висока добавена стойност (виж графика 2). Повечето от тях са т. нар. стартъп (Startup) компании - малки (по брой служители) компании с възможност за бърз икономически растеж, базиран на технологии с висока добавена стойност. Според проучването на "Endeavor Insight Report" в гр. София 84% от всички дигитални компании имат 50 или по-малко на брой служители. Около две на всеки три от тези компании съобщават, че уникалното им предложение за продажба съдържа иновативен компонент. 21% от иновативните компании осигуряват иновация, специфична за местния пазар, 7% - за регионалния и 6% за европейския пазар. Общо 29% от компаниите предлагат иновации от световен мащаб. Докладът "State of IT sales in Bulgaria" посочва, че 53.3% от технологичните компании имат приходи от международни пазари (виж графика 3).

Графика 2.

CUMULATIVE GROWTH OF TECH COMPANIES IN SOFIA BY SUBSECTOR

Sofia's tech sector grew out of IT services and outsourcing and has diversified into higher-value industries and product development.

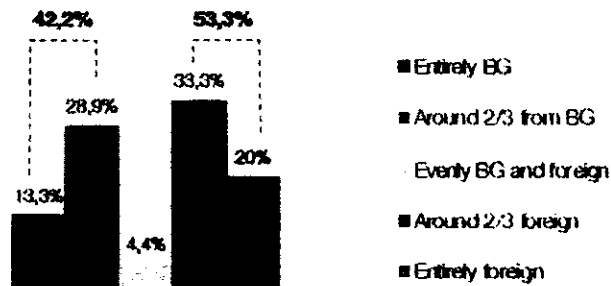
Note: Based on available data from 514 companies. The "Other Specialized Tech" category includes subsectors with fewer than 10 companies (AR/VR, LegalTech, IoT/Hardware, and TravelTech).

Sources: Endeavor Insight analysis, founder interviews, LinkedIn, Crunchbase, company websites.

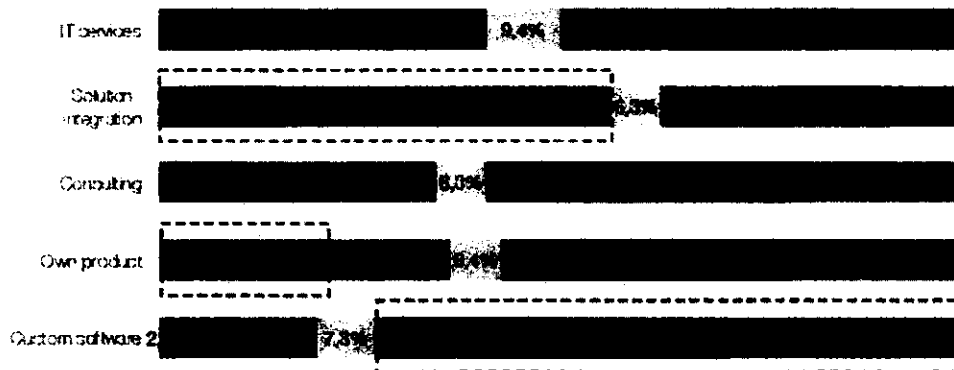
Графика 3.

What is the split between local and foreign revenue for 2021?

Did you manage to reach the number of new clients you planned to have since the beginning of 2020?

2021 #STATEOFTSALES

Специфични характеристики, свързани със стартирането и развитието на иновативни и ориентирани към растежа малки компании:

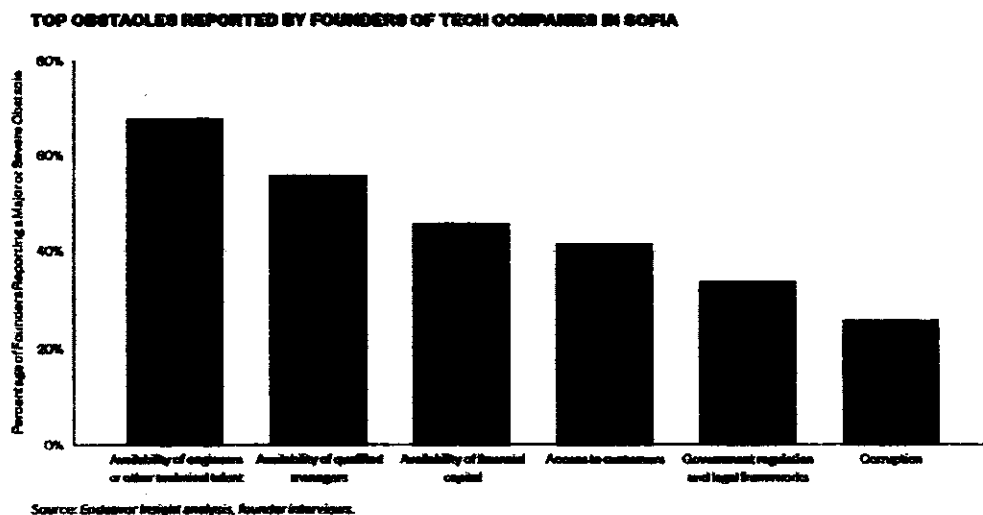
1. **необходимост от набирането на капитал** (капиталови инвестиции) от външни източници, защото малките и/или току-що стартирали компании нямат собствени ресурси или нямат достъп до заеми. Компаниите обикновено търсят **рисков капитал**, за да си осигурят необходимото финансиране, за да се разширят и/или да пробият на нови пазари и да растат по-бързо. Наличието на **рисков капитал** е от съществено значение за растежа на иновативните компании. Капиталово инвестиране може да се осигури, както от индивидуални инвеститори, така и от публични и/или частни фондове за рисков инвестиране. Поради рисковия характер на капиталовото инвестиране в малки предприятия се поставя въпросът за намаляване на риска от загуба на инвестираните средства. В страните с развити пазари за подобно инвестиране в иновативни и ориентирани към растеж малки компании, чиито продукти и/или услуга тепърва ще се разработва и/или тепърва ще се пуска на пазара, са се наложили определени практики, адресиращи рисковете от инвестирането, а именно възможност

да се уговорят специфични права и задължения, свързани с управлението на компанията и разпределението на капиталовото участие в нея, респ. правата и задълженията на съдружниците/акционерите. Като примери за подобни специфични права могат да се посочат: задължение при предварително определени условия съдружник/акционер да прехвърли своя дял/акция на определено лице; възможност да се сключват договори за капиталово финансиране с отложен във времето момент на придобиване на дяловото участие/акцията; възможност да се определи специфичен начин на вземане на решения и управление на компанията, отговарящ на конкретните нужди на инвеститора и компанията, в която се инвестира и други.

За да се приложи подобна практика и у нас е необходимо наличието на правна рамка, която да отговори на посочените специфики.

2. Дейността на иновативните и ориентирани към растежа малки компании е основана на знания, за което са необходими висококвалифицирани служители. Привличането и задържането на работното място на този тип служители изисква ресурси, с които малките предприятия не разполагат. Тези компании идентифицират недостига на квалифициран персонал като основна трудност. Това се съобщава от 68% от компаниите като най-голямото им затруднение според проучването "Endeavor Insight Report" (виж графика 4).

Графика 4.

Практиката в различните страни е намерила решение на посочения проблем чрез предоставяне на служителите в тези компании на възможност при определени условия последните да получат капиталово участие в компанията, в която работят. За да се приложи подобна практика и у нас, е необходимо наличието на правна рамка, която да отговори на посочените нужди.

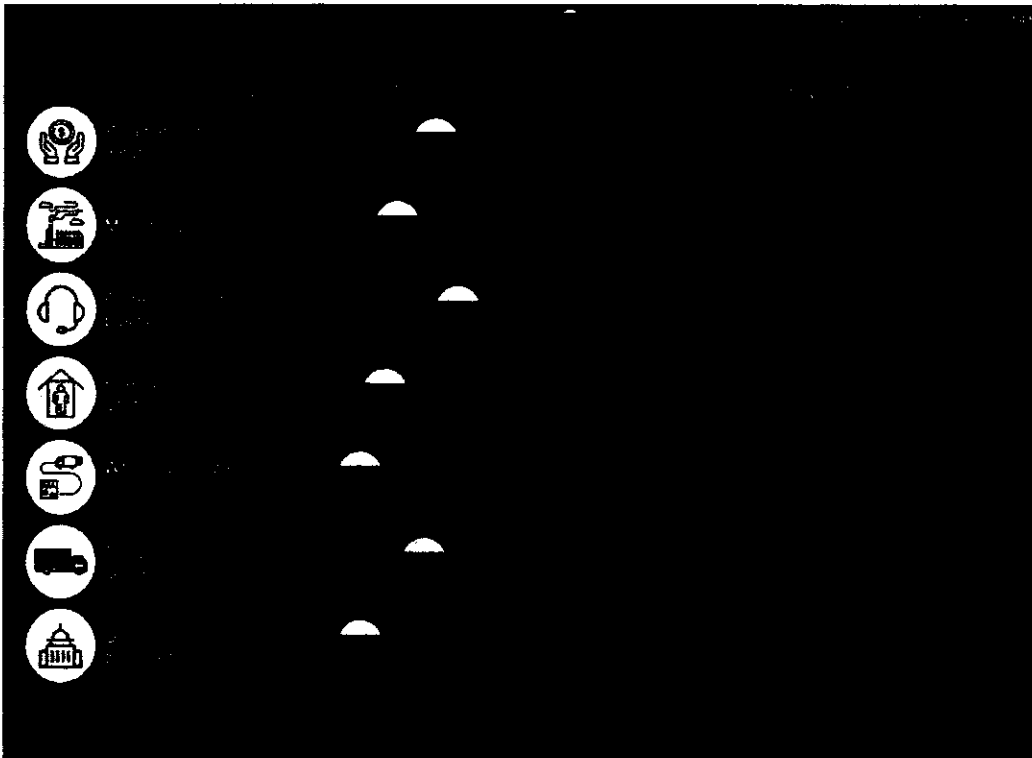
3. Динамика и бързина в отношенията между заинтересованите страни - създатели на иновативни и ориентирани към растежа компании, инвеститори и служители, обусловени от темпото на развитие на технологиите и иновациите в световен мащаб.

Идентифицирани проблеми:

1. Липса на правни условия за развитие на пазар за рисков капиталово финансиране в иновативни и ориентирани към растежа малки компании, чиято наличност ще предостави възможност за изграждане на финансово устойчиви иновативни компании и запазването на създадения от тях интелектуален продукт в България. Макар и в подем спрямо предходни години, българската икономика изостава значително в предлагането на рисков капиталово инвестиране. Според проучване на "Techcrunch", през 2021 г. в Съединените щати са инвестирани над 330 млрд. долара рисков капитал, в Азия - 165 млрд. долара, в цяла Европа - 116 млрд. долара, в централна и източна Европа - 4 млрд. долара, а в България сумата е 30 милиона евро (данни за 2020г.), а това води и до естествен отлив на компании и кадри от България;
2. Необходимост да се предоставят на регистрираните в България компании еднакви, спрямо регистрираните в Съединените щати и страните от централна и западна Европа компании, възможности за привличане и задържане на висококвалифицирани служители в условията на силно конкурентен пазар на труда в сферите на индустрии с добавена стойност (биотехнологии, роботика, мехатроника, космически науки, интернет на нещата, блокчейн, изкуствен интелект, умни градове, чиста енергия и други);
3. Необходимост от ускорено развитие, оптимизация и дигитализация на производство и услуги чрез предоставянето на възможност за бързо, лесно и предвидимо стартиране на иновативни и ориентирани към растежа компании, развиващи и предлагащи продуктите и услугите, нужни за реализиране на поставената цел;
4. Липса на съвременна инфраструктурна рамка, която да обслужва нуждите на високотехнологични и с голяма добавена стойност компании като се предостави гъвкавост в управлението на компаниите, лесен и бърз начин за регистрация и предоставяне на инструменти за подбор и задържане на кадри.

Вследствие на трудностите при прилагане на спецификите при създаване, поддържане и развитие на иновативни и ориентирани към растеж компании, предлагащи продукти и/или услуги с висока добавена стойност, като пионери в икономиката на държавата, се наблюдават и други негативни последици за страната: според доклад на McKinsey, нивото на дигитализация в ключовите отрасли на икономиката на България далеч отстъпва от това на водещите европейски държави (в графиката е използвана Швеция, като образец).

Графика 5.

Действащата нормативна уредба на капиталовите търговски дружества: дружество с ограничена отговорност, акционерно и командитно дружество с акции не може да отговори на посочените в т.1.1 по-горе специфики, свързани с дейността на иновативните и ориентирани към растеж малки предприятия. Така например, дружеството с ограничена отговорност като най-често ползваната правна форма за стартиране на бизнес не предоставя възможност за емитиране на акции и други инструменти за набиране на средства или предоставяне на дружествени дялове като стимули за задържане на служителите. За разлика от свободата на прехвърляне на акции при акционерното дружество, прехвърлянето на дружествени дялове на дружество с ограничена отговорност е строго формализиран процес, включващ и участието на трети лица - нотариуси, което го прави бавен и скъп (например, за прехвърляне на дружествен дял от 50 лв. от съдружник на трето лице разходите са: 50 лв. нотариални такси за заверка съдържанието и подписа на договора за прехвърляне на дружествения дял и протокола от общото събрание, 15 лв. държавна такса за вписване на промените, 300 лв. разходи за адвокатски услуги или общо 365 лв разход за прехвърляне на дружествен дял от 50 лв. Процесът до подаване на заявлението в Търговския регистър може да отнеме до 2 работни дни).

Разпоредбите на акционерното, респ. командитното дружество с акции също не могат да отговорят на спецификите на иновативните и ориентирани към растеж компании. На първо място, предвидените в търговския закон условия за структурирането, функционирането и взаимодействието на органите на управление на акционерните дружества се явяват сложни и скъпи за малките компании. Това се подкрепя и от броя на регистрираните през последните 5 години акционерни и командитни дружества с акции спрямо броя на регистрираните през същия период дружествата с ограничена отговорност (по данни на Агенция по вписванията средният брой регистрирани акционерни дружества за периода 2014 - 2018 г. е бил 307, респ. 1.2 командитни дружества с акции в сравнение с 9450 средно регистрирани годишно дружества с

ограничена отговорност през същия период). В Българската стартъп асоциация имаме конкретни примери за стартъпи, които са решили от ден първи да се регистрират като акционерни дружества, заради нуждите на техни инвеститори, които дружеството с ограничена отговорност не задоволява. В разговорите с тях разбираме, че това решение е довело до многомесечни забавяния при стартирането на бизнеса им, загуба на пари и постоянни затруднения с администрирането на дружеството - нещо, което за екип от трима човека, които развиват от ниво "идея" компанията, е напълно непосилно да се изпълни правилно. В крайна сметка самото регистриране на акционерно дружество в началото води до рационалното решение да се търси пререгистриране на бизнеса в чужбина, където да се използва по-гъвкава форма на дружество.

На следващо място, практиката в страните с развити пазари за рисков капиталово инвестиране в иновативни и ориентирани към растеж малки компании е наложила определени, специфични за този тип дейности уговорки, свързани с управлението на дружеството и правата и задълженията на съдружниците/акционерите, с които се цели намаляването на риска от инвестицията. Подобни уговорки в действащата уредба на акционерното дружество са или неприложими, или изискват голямо усилие и разход, което ги прави неатраaktivни. Например, уговорката при настъпване на предварително определени условия даден акционер да бъде задължен да продаде своите акции на определено лице (т.нар. drag-along right или право на привличане) – макар да няма забрана подобна уговорка да бъде включена в съдържанието на устава на акционерно дружество, въпросът с прилагането ѝ на практика при настъпване на условията е дискуссионен, а това води до несигурност и увеличаване на риска за капиталовия инвеститор и като краен резултат до отказ от инвестиране. Барьера за използване на акционерното дружество в ранния етап на развитие на една бизнес идея е и предвидената минимална стойност на капитала, с който трябва да разполагат учредителите на акционерното дружество: 50 000 лв., както и разходите по самото учредяване на акционерното дружество в сравнение с дружествата с ограничена отговорност (общо минимален размер на разходите за откриване на акционерно дружество 13 345 лв., от които: 12 500 лв. наличен начален капитал, внесен към датата на регистрация, минимум 3 броя нотариално заверени съгласия и декларации по чл. 234 от ТЗ - 45 лв. нотариални такси, 600 лв. разходи за адвокатски услуги, 200 лв. държавни такси към Агенция по вписванията (запазване на име, вписване). Практиката е наложила разходите за отпечатване на акции да се ограничават като се ползват временните удостоверения).

Спецификата в отношенията, свързани с набирането на капиталови средства от иновативни и ориентирани към растеж малки предприятия, предполага бърза и лесна процедура при прехвърлянето на акции и дялове от тези компании, респ. при увеличаването и намаляването на капитала им. В някои страни - членки на ЕС тази възможност е предоставена чрез въвеждането в дружественото им право на възможността, ако учредителите, респ. акционерите или съдружниците решат, капиталът на дружеството да не бъде с фиксирана, а с променлива стойност – т.нар. "дружества с променлив капитал". При променливия капитал в устава, респ. в дружествения договор се определят максимална и минимална стойности, в чиито рамки дружеството с променлив капитал може да прави многократни, последователни увеличавания или намаляване на капитала без да е необходимо за тези промени да се изменя устава или дружествения договор, или, ако акционерите/съдружниците така са решили, без за увеличаването или намаляването на капитала да е необходимо да се вземе решение от върховния колективен орган на управление, както и без актовете по увеличаване или намаляване на капитала в посочените граници да трябва да се

обявяват пред третите лица чрез вписване на промените в съответния публичен регистър. Подобна възможност не е уредена в действащия Търговски закон.

Посочените особени нужди на иновативните и ориентирани към растеж компании и невъзможността те да бъдат разрешени от действащата правна уредба за капиталовите търговски дружества прави необходимо създаването на нова дружествена форма, която да преодолее посочените проблеми. Създаването на нов тип дружество, съчетаващо в себе си свободата на влизане и излизане, каквато чистото капиталово акционерно дружество предлага, достъпността при учредяване и персоналният характер, присъщи на дружеството с ограничена отговорност, и договорната свобода в определянето на структурата и организацията на управлението му ще отговори на всички посочени по-горе специфики, касаещи дейността на иновативните и ориентирани към растеж малки компании. Подобен подход не е непознат и в други страни – членки на Европейския съюз. Така във Франция през 1994 г. с приети изменения в Търговския кодекс се създава нов вид дружество *Société par actions simplifiée* (SAS) (улеснено акционерно дружество) като вид акционерно дружество, съчетаващо в себе си финансовата сила на акционерните дружества с голямата свобода в начина на организиране на органите на дружеството и правомощията им, така че те в най-пълна степен да отговорят на нуждите на учредителите, респ. акционерите. Считано от 2017 г. в Словакия бе въведено ново дружество *Jednoduchá spoločnosť na akcie* (улеснено акционерно дружество). Словашкото улеснено акционерно дружество е създадено с цел то да се превърне в основния правен инструмент, ползван от лица, извършващи рисково капиталово инвестиране в иновативни и ориентирани към растежа компании, с който да се уредят специфичните отношения, свързани с подобен тип инвестиране, а начинът на постигането на тези цел е предвидената свободата за определяне структурата и функционирането на органите на управление на това ново дружество. През 2020 г. в Полша е въведено ново дружество *Prosta spółka akcyjna* (улеснено акционерно дружество), където отново се залага на свободата при определяне органите на управление, достъпността му с предвиждане на възможност да има капитал от 1 евро и т.н.. Със създаването на нов тип дружество България ще има възможност да се нареди сред първите страни в ЕС с подобен тип дружества, отговарящи на нуждите и динамиката на индустрията, базирана на знания.

Не е извършвана последваща оценка на нормативния акт.

Цели

1. Създаване на правна рамка, съответстващата на специфичните нужди на иновативните и базирани на знания малки компании, разработващи и/или внедряващи продукти и/или услуги с висока добавена стойност чрез въвеждане на нов вид дружество - дружество с променлив капитал, базирано на принципа на договорната свобода при определяне структурата, компетентостта и функционирането на органите на управление на дружеството, респ. определяне отношенията между съдружниците, което в същото време може да се ползва от финансовата сила на акционерните дружества. За реализиране на заложените със законопроекта цели се предлага да се изменени и допълни действащият Търговски закон като се създаде нова глава Петнадесет "а" "Дружество с променлив капитал", структурирана в 5 раздела. Предвижда се създаването на напълно нов вид дружество, непознато за българското търговско право до този

момент, и поради тази причина текстовете са структурирани като изцяло нова глава от Търговския закон, без препращане към определени текстове на познатите до момента дружества в България. Систематичното му място е отредено след уредбата на ООД и АД, доколкото макар и самото то да не е капиталово по смисъла на закона, както беше споменато по-горе е базирано и съчетава много решения, познати при ООД и АД.

2. Намаляване на първоначалните разходи по регистриране и управление на новото дружество, тъй като в проекта няма изискване за минимална стойност на капитала на дружеството с променлив капитал, и отпадане за дружеството с променлив капитал на изискването, предвидено в чл.162 от Търговския закон за акционерните дружества, минималната номинална стойност на един дял в дружеството с променлив капитал да бъде 1 лв.;
3. Насърчаване на възникване на предприемаческа дейност и догонване на референтни държави от представената графика (виж графика 6);

Графика 6. (2015/2016): Период 2015/2016 - да се четете: "1,95% от предприемачите през 2015/2016 г. са били във възникваща фаза на предприемачество". Група 1 (G1) се състои от Турция и Гърция – двете съседни на България държави. В Референтна група 2 (G2) влизат Полша и Естония – две държави членки на ЕС, имащи амбицията да създадат условия за активни предприемачески процес. Референтна група 3 (G3) е съставена от Ирландия, Израел, Великобритания и Канада.

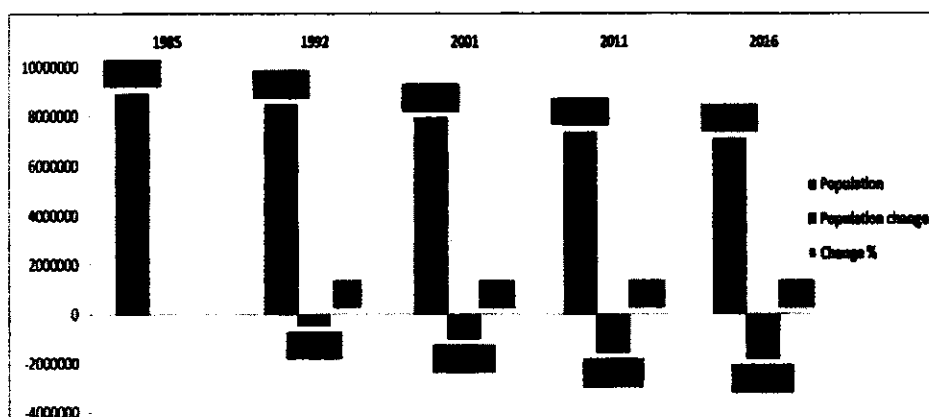
	България	G1	G2	G3
Ниво на възникващо предприемачество	1.95	5.03	7.24	7.17
Ниво на нов бизнес	1.51	3.93	4.11	3.77
ПАНО	3.46	8.79	11.18	10.70
Ниво на утвърден бизнес	5.44	10.28	6.83	5.90
Прекратяване на дейността	1.40	3.35	2.35	3.75

4. Регламентиране и предвиждане на механизми в дружеството с променлив капитал за реално изпълнение на специфичните за рисковото капиталово инвестиране права, които могат да се уреждат в устава на дружеството с променлив капитал като право на привличане (drag-along), предимствено право (preemptive right), право на присъединяване (tag-along), възможност за сключване на договори за конвертируем заем и други, изникващи в бъдеще, уговорки и практики за получаване право да се придобият дялове в дружеството с променлив капитал при настъпването на уговорени от страните условия;
5. Улесняване на възможностите при дружеството с променлив капитал за привличане и задържане на висококвалифицирани специалисти чрез създаване на нужната нормативна уредба за прилагане на различни механизми за предоставяне на служителите в дружество с променлив капитал на възможност

да придобият дялове от същото при определени, предварително уговорени условия. Като косвен резултат постигането на тази цел би довело и до запазване на висококвалифицираните служители в страната, респ. до намаляване на негативните демографски тенденции (виж графика 7);

Графика 7. (източник: Институт “Отворено общество”)

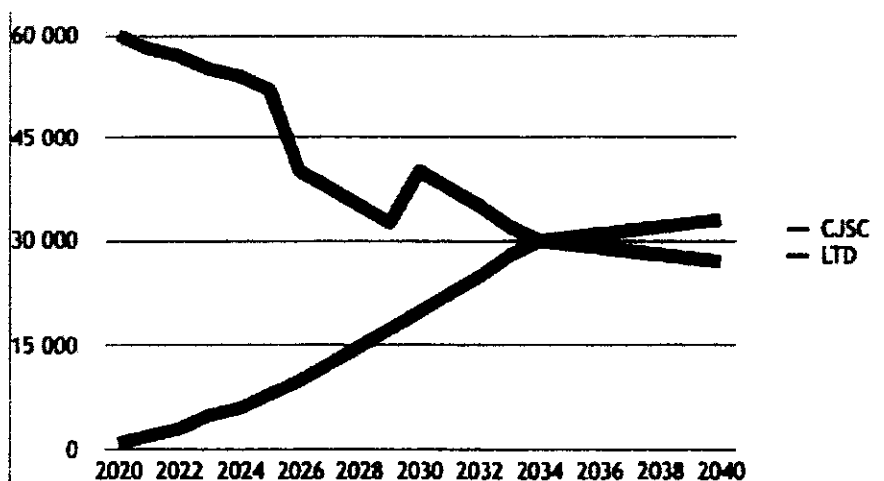
Change of population compared to 1985 (cumulative)

Source: National Statistical Institute (NSI) of Bulgaria

6. Създаване на по-голяма гъвкавост при управление на иновативни и ориентирани към бърз растеж малки компании, чрез въвеждането на свобода в определянето в устава на дружеството с променлив капитал на броя, състава, функционирането и компетентността на органите на управление на дружеството. Позволявайки на участниците в дружеството с променлив капитал сами да определят структурира на управлението му, според нуждите си (общо събрание на съдружниците и управителен съвет или управител) се намалява административната тежест при управлението на подобен тип компания. Така например във Франция, гъвкавостта на дружествения договор е една от причините Société par actions simplifiée (SAS) да задминат като брой регистрирани компании през годините Société à Responsabilité Limitée (SARL). В графика 8 е представена прогноза за предполагаемия брой регистрирани нови дружества с ограничена отговорност и дружества с променлив капитал в период от 10-15 години след въвеждането на новото дружество.

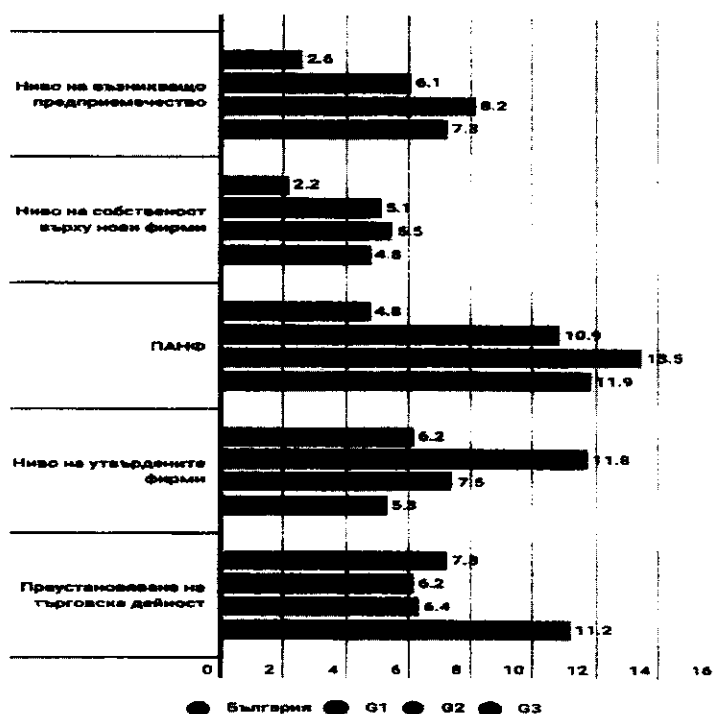
Графика 8. Прогноза за брой регистрирани ООД и ДПК (По абсцисата - години, по ординатата - брой регистрирани компании; VCC (Variable Capital Company) - дружество с променлив капитал, LTD - ООД; източник Българска Стартъп Асоциация)

7. Създаване на условия за бързо и лесно прехвърляне на дялове на дружество с променлив капитал, респ. бързо и лесно увеличаване и намаляване на капитала му чрез въвеждане на възможността дружеството с променлив капитал да бъде с променлив капитал.

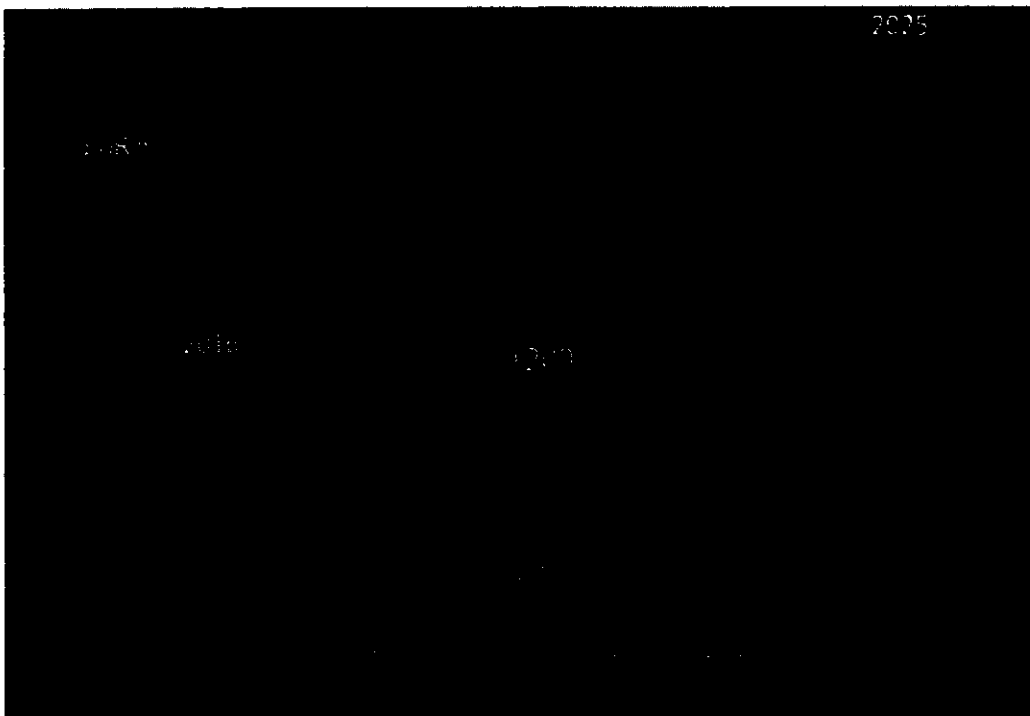
8. Предвидените мерки в цялост ще доведат до създаване на условия за улесняване стартирането на предприемаческа активност. Според доклад на Global Entrepreneurship Monitoring (GEM) за България, държавата ни заема едно от последните места в Европа по проценти на преобладаване на предприемаческата активност наред пълнолетното население. В графика 9 са посочени данните, от които ясно може да се види изоставането на страната ни спрямо другите страни в Европа.

Графика 9. (Global Entrepreneurship Monitoring)

9. Възможност за икономически растеж, която вследствие ще доведе до наличие на повече иновативни и ориентирани към растеж компании, разработващи продукти и услуги за целия свят, дигитализация на производството и растеж на БВП (виж графика 10).

Графика 10. (Проучване на McKinsey, демонстриращото възможността за растеж на БВП чрез дигитализация)

2. Несъстоятелност, стабилизация, процедури, свързани с физически лица - предприемачи

Проблем 1: „Производствата по несъстоятелност са бавни и скъпи и не водят до удовлетворителни резултати.“

Поради своята продължителност (3,3 години в сравнение със средната за ЕС продължителност от 2 години) и разходите за тях производствата по несъстоятелност обикновено водят до много ниски проценти на събиране на вземанията за кредиторите (35 % в сравнение с 65 % средно за ЕС (Световна банка, 2017). Между 2010 г. и 2017 г. в окръжните съдилища са заведени средно 1 200 дела за несъстоятелност годишно (Институт за пазарна икономика, 2018). В същото време всяка година около 900 дела са оставали нерешени. През същия период 49 % от делата за несъстоятелност са приключили в срок от 3 месеца, докато за 51 % от делата е било необходимо повече време (Доклад на Европейската комисия за България за 2019 г., включващ задълбочен преглед относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси). Неефективността на нормативната уредба за обявяване в несъстоятелност забавя намаляването на задължността на частния сектор и реструктурирането на необслужваните заеми.

В процеса на изплащане на вземанията, извършван от синдиците, няма достатъчно прозрачност. В съчетание с липсата на ефективен контрол върху оценките

на активите това води до продажби на активи от масата на несъстоятелността на изключително ниски цени или по начини, които са неизгодни за много от кредиторите.

Липсата на ефективна регулация на статута и дейността на синдика изостря още повече вече посочените проблеми. Производствата по несъстоятелност не се възприемат като ефективен механизъм за събиране на вземания.

Не е възможно проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство и/или чрез въвеждане само на новите технологични възможности, тъй като обществените отношения, които изискват предложената промяна, са регламентирани в Търговския закон (ТЗ). Съгласно чл. 10, ал. 2 от Закона за нормативните актове обществени отношения, които спадат към област, за която има издаден нормативен акт, се уреждат с неговото допълнение или изменение. В рамките на проект „Реформи в областта на несъстоятелността в България“ наред със законодателните промени са предвидени и организационни мерки, например специализирани обучителни програми за съдии в окръжни съдилища и програми за продължаващо обучение за синдици и доверени лица, но те не могат самостоятелно да разрешат описаните по-горе проблеми.

Действащата нормативна рамка не позволява решаването на проблема, защото в резултат от нейното прилагане се достига до бавно и скъпо производство, което не води до задоволителни резултати, налице е ниска ефективност на процеса по осребряване на имуществото, което е неизгодно за кредиторите, не съдържа необходимата степен на регулация на длъжността на синдика.

Анализ на българската рамка за несъстоятелност, насочен към идентифициране на пречките и недостатъците, възпрепятстващи ефективното ѝ функциониране, е извършен в рамките на проект „Реформи в областта на несъстоятелността в България“, изпълняван съвместно от Министерството на правосъдието и Службата за подкрепа на структурните реформи на Европейската комисия. В резултат на извършения анализ Министерският съвет е приел Пътна карта за изпълнението на препоръките относно рамката за несъстоятелност и стабилизация в България (Протокол № 25 от заседанието на Министерския съвет от 19 юни 2019 г.).

Основните цели на проекта са насочени към:

- ▶ Преглед и установяване на пропуските в българската рамка относно несъстоятелността и стабилизацията и изготвяне на конкретни препоръки за преодоляване на установените недостатъци;
- ▶ Преглед на процедурата по събиране на данни относно производствата по несъстоятелност и стабилизация и на процедурата по публикуване, изготвяне на конкретни препоръки и предлагане на процедура за преодоляване на установените пречки;
- ▶ Изготвяне на пътна карта със списък на мерките за изпълнението на препоръките относно рамката за несъстоятелност и стабилизация.
- ▶ Провеждане на обучения за синдици и обучение за обучители

Изпълнението на проекта представлява един от основните ангажименти, поети от българското правителство във връзка с изразеното намерение за присъединяване на страната към Механизма на обменните курсове (ERM II) през юни 2019 г и насочен към разрешаване на проблема с високите нива на междуфирмена